

VUOSIKERTOMUS 1994

SISÄLLYSLUETTELO

Valio-konsernin viisivuotiskatsaus	3
Toimitusjohtajan katsaus	4
Valio Oy – suomalaisia maitovalmisteita	5
Valio-konsernin organisaatio	5
Hallintoneuvosto, hallitus, tilintarkastajat	6
Hallituksen toimintakertomus	8
Konsernin tuloslaskelma	11
Konsernin tase	12
Konsernin rahoituslaskelma	14
Emoyhtiön tuloslaskelma	15
Emoyhtiön tase	16
Emoyhtiön rahoituslaskelma	18
Konsernin ja emoyhtiön liitetiedot	19
Emoyhtiön voitonjakoehdotus	28
Tilintarkastuskertomus	29
Hallintoneuvoston lausunto	29
Maidontuotanto	30
Tuoretuotteet	33
Juustot	34
Ravintorasvat	35
Kuivamaito ja UHT-valmisteet	37
Valiojäätelö	38
Kotimaan myynti	39
Kansainvälinen toiminta	41
Tutkimus ja tuotekehitys	42
Muut palvelutoiminnot	43
Maito ja ympäristö	43
Valio Oy:n omistajat	44
Valio-konserni ja omistajameijerit	44
Valio-konsernin osoitteita	45

VALIO-KONSERNIN VIISIVUOTISKATSAUS

	1994	1993	1992	1991	1989–90
Liikevaihto milj. mk	8.578,0	8.624,8	7.369,9	7.566,6	7.295,6
Kehitys %	-0,5	+17,0	-2,6	+3,7	+14,9
– Kotimaa milj. mk	6.416,3	6.527,1	5.366,7	5.551,2	5.270,1
Kehitys %	-1,7	+21,6	-3,3	+5,3	+7,8
– Ulkomaantoiminnot milj. mk	2.161,7	2.097,7	2.003,2	2.015,4	2.025,5
Kehitys %	+3,1	+4,7	-0,6	-0,5	+38,4
Taseen loppusumma milj. mk	5.364,3	4.348,2	3.898,4	3.525,9	3.951,7
Vieras pääoma % taseesta	61,3	64,8	64,4	63,0	67,5
Oma pääoma + varaukset % taseesta	38,7	35,2	35,6	37,0	32,5
Henkilöstökulut milj. mk	752,5	597,8	560,1	616,6	622,4
Henkilöstö keskimäärin	4.265	3.234	3.165	3.804	4.110
Vaihto-omaisuus milj. mk	874,1	679,9	741,9	759,8	1.333,7
Investoinnit milj. mk	194,2	227,1	291,3	243,9	194,3
Kokonaispoistot milj. mk	264,1	216,9	191,9	198,4	170,9

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Valio Oy:lle vuosi 1994 oli voimakasta yritysrakenteen muutosaikaa ja valmistautumista Suomen EU-jäsenyyteen. Valio-konserni teki tässä tilanteessa tyydyttävän tuloksen. Merkittävien fuusioiden takia vertailukelpoisen kehityksen analysointi tilinpäätöstietojen perusteella on vaikeaa. Kannattavuutta kyettiin kuitenkin parantamaan, mikä on ollut välttämätöntä, jotta tavoitteeksi asettamaamme tilityskykyä voidaan ylläpitää uudessa toimintaympäristössä.

Euroopan unionin jäsenyys vähentää huomattavasti Valion saamia vientitukia ja muuttaa markkinahintasuhteita. Näistä syntyvät noin puolen miljardin markan tulojen menetykset, joihin sopeutuminen edellyttää lähtötilanteessa riittävän hyvää kannattavuutta ja omavaraisuusastetta.

Suomen maitovalmistemarkkinat muuttuivat vuoden aikana. Kotimainen kilpailu lisääntyi, ja kasvavat tuontiaikeet alkoivat viedä Suomen hintatasoa eurooppalaiseen suuntaan. Valio piti hyvin markkinaosuutensa, kun otetaan huomioon osakkaiden rakennekehityksessä tekemät valinnat. Vienti sujui hyvin, joten vuoden päättyessä varastotilanne oli Valiolle edullinen. Tämä vaikutti siihen, että konsernin kassavarat olivat suunniteltua suuremmat.

Päätökseen vietyjen fuusioiden johdosta konsernin taserakenne muuttui läbinnä käyttöomaisuuden kasvaessa. Vakavaraisuus parani fuusioiden ja tyydyttävän tuloskehityksen ansiosta. Omavaraisuusaste oli hyvä, varsinkin kun otetaan huomioon merkittävä rahoitusomaisuuteen sidottu maksuvalmiusvaranto.

Tilivuoden aikana konserni organisoitiin uudelleen. Uuteen toimintatapaan siirryttiin asteittain syksyn aikana muodostamalla tuoteryhmäpohjalta tulosvastuulliset liiketoiminta-alueet. Muutoksen tavoitteena on lisätä markkina-lähtöisyyttä ja parantaa tuloshakuisuutta. Tuoteryhmäjaolla halutaan korostaa Valion

merkkituotteiden arvon kehittämistä, reagointiherkkyyttä kilpailijoihin sekä asiakaslähtöistä tuotekehitystä ja laatuajattelua.

Uuden organisaation tavoitteena on ollut myös omistajaballinnon parempi kytkeminen toiminnan suunnitteluun ja valvontaan. Liiketoiminta-alueille perustettiin luottamushenkilöjohtokunnat, joiden tehtävänä on välittää omistajille markkina- ja tuloksentekeä valvova ote.

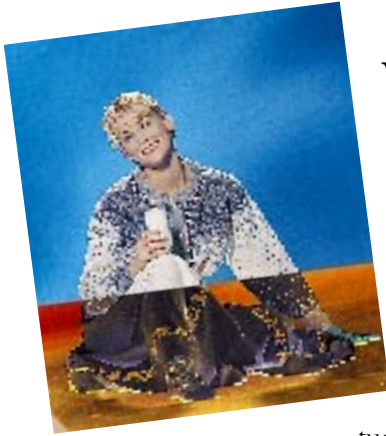
Vuoteen 1995 Valio-konserni lähtee olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen vahvasta asemasta. Vuoden alkuvuokojen aikana olemme voineet havaita, että markkina-arviointimme uudesta EU-tilanteesta ovat olleet realistisia. Olemme kuitenkin vasta aloittamassa siirtymäkautta, jonka aikana elinkeinomme kannattavuuteen kohdistuu voimakkaita paineita. Niitä aiheuttavat toisaalta tuottajien saamien lisähintojen nopea aleneminen ja toisaalta maailmankauppan vapauttamiseksi tehdyt ratkaisut, jotka lisäävät merkittävästi maitotalosteiden tarjontaa Euroopan sisämarkkinoilla.

Meijeriteollisuutemme kilpailukyvyyn kulmakivi on kilpailijoihin nähden terve kustannusrakenne. Tämän tavoitteen eteen on tehty vuosia töitä, ja tämän kehityksen eteenpäin viemiseen ovat tähänneet myös viime vuonna toteutetut fuusiot.

Meillä ei ole aikaa hukattavaksi tuotantolaitosrakenteemme rationalisoinnissa. Rationalisointiohjelmaa on vietävä joustavasti ja viisaasti eteenpäin. Tätä työtä on tehtävä sitkeästi ja kestävästi luonnollisesti kriittinen keskustelu ja arviointi. Eteneminen edellyttää jatkuvasti ajassa kestäviä, selkeitä perusteita.

Kiitän tilivuoden aikana tehdystä hyvästä työpanoksesta kaikkia valiolaisia maidontuottajia sekä konsernin henkilökuntaa. Osaavalla ja yhteistyökykyisellä tekemisellä voimme luottavasti kohdata edessä olevat haasteet.

Matti Kavetvuo

VALIO OY – SUOMALAISIA MAITOVALMISTEITA

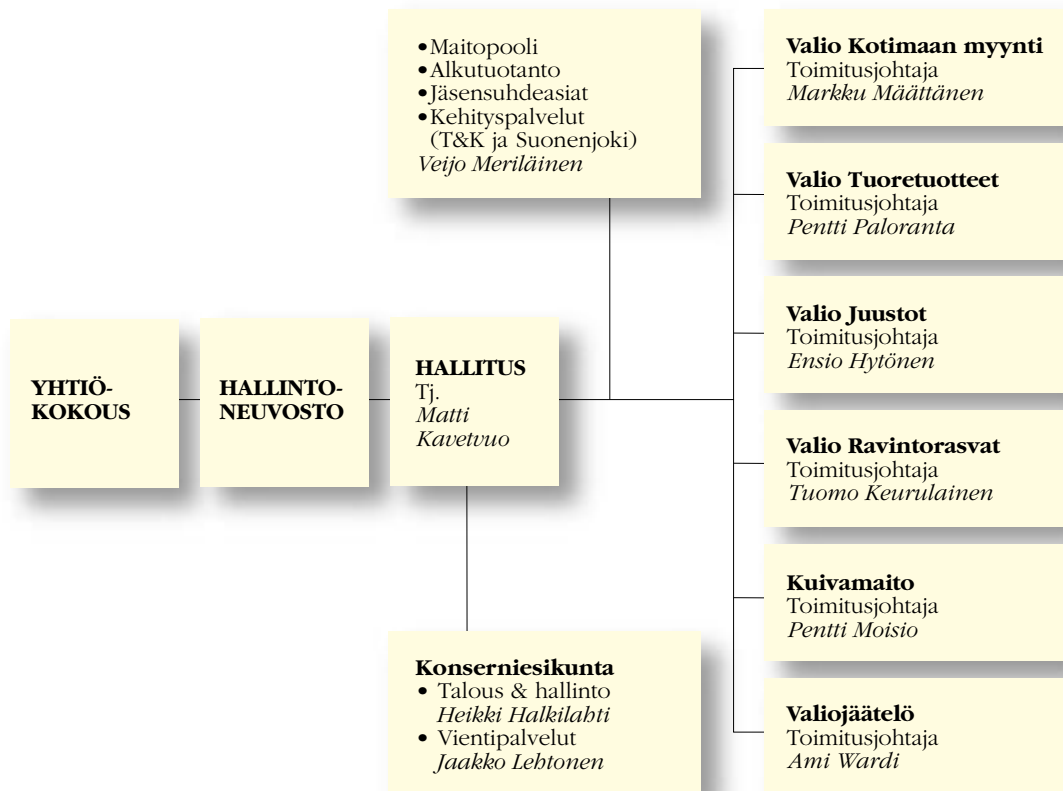
Suomalainen voi oli tämän vuosisadan alussa tärkeä vientituote. Osuusmeijerit halusivat varmistaa suomalaisen voion laadun ja perustivat vuonna 1905 oman voivienti-liikkeen Valion vastaamaan laadusta ja voion viennistä. Laatuvoio leimattiin Valio-merkillä. Merkki oli laadun tae.

Tämän päivän Valio Oy on 47 suomalaisen osuusmeijerin omistama, maitoa jalostava sekä maitovalmisteita kotimaassa ja ulkomaille markkinoiva yritys. 90 vuoden takaisista ajoista tuotevalikoima on kasvanut moninkertaiseksi, valmistustekniikka ja kauppatavat ovat mullistuneet täydellisesti. Mutta toiminnan perusta on sama kuin vuosisadan alussa: laatuvalmisteita asiakkaille, jotka tunnustavat hyvät tuotteet merkin perusteella.

Valio-merkki on Suomen tunnetuin elintarvikemerkki. Tuotteet valmistetaan puhtaasta raaka-aineesta, suomalaisesta maidosta. Sen tuotanto-olosuhteet ovat tutut ja turvalliset. Maitoa valiolaisiin meijereihin toimittaa 25 600 suomalaista maidontuottajaa. Maito jalostetaan korkeaa teknologiaa hyväksikäyttäen erilaisiksi kuluttajien haluamiksi tuotteiksi, jotka toimitetaan katkeamattomassa kylmäketjussa suoraan kaupan hyllyyn.

Valio-konsernin palveluksessa on 5 000 ihmistä, jotka huolehtivat siitä, että suomalaisia, laadustaan tunnettuja merkkituotteita on kuluttajien saatavilla. Tuoreena joka päivä.

VALIO-KONSERNIN ORGANISAATIO 1.1.1995

VALIO OY HALLINTONEUVOSTO

	vuodesta	erovuorossa
Niilo Mäki maanviljelysneuvos, Korttesjärvi puheenjohtaja	1982	1997
Markku Heikkinen maanviljelijä, Tohmajärvi varapuheenjohtaja	1991	1997
Seppo Hakola maanviljelijä, Kuortane 19.7.94 alkaen	1994	1996
Pertti Heinonen maanviljelijä, Oripää	1992	1996
Eero Hiironen talousneuvos, Saarijärvi	1991	1995
Matti Hämäläinen toimitusjohtaja, Liperi 21.4.94 saakka	1992	
Eero Jukkara maanviljelijä, Savitaipale	1989	1995
Timo Kalli maanviljelijä, Kiukainen 19.7.94 saakka	1986	
Matti Karvo maanviljelijä, Rovaniemen mlk 21.4.94 alkaen	1994	1995
Olavi Kokko maanviljelijä, Jalasjärvi 21.4.94 saakka	1992	
Olli Laaninen maanviljelijä, Liperi 21.4. - 19.7.94		
Juhani Myllykangas pitäjänneuvos, Leivonmäki	1987	1996
Martti Määttä maanviljelijä, Kuhmo 19.7.94 saakka	1990	
Jussi Mönkkönen maanviljelijä, Kaavi	1992	1995
Martti Nevalainen maanviljelijä, Valtimo 19.7.94 alkaen		1996
Antti Nikkilä maanviljelijä, Valkeakoski 21.4.94 saakka	1991	
Into Nummila maanviljelijä, Iitti	1992	1997
Olli Oikarainen maanviljelijä, Sodankylä 21.4.94 saakka	1989	
Heikki Olkkonen maanviljelijä, Alavus	1988	1996

	vuodesta	erovuorossa
Riku Ollikainen maanviljelijä, Lapinlahti	1981	1997
Terho Paavola maanviljelijä, Kaustinen	1992	1995
Pirkko Peltola-Kauppinen laborantti, Suonenjoki henkilökunnan edustaja	1993	1995
Esko Pohjala agronomi, Orivesi	1992	1995
Katariina Pouta kirjanpitiäjä, Jyväskylä henkilökunnan edustaja	1993	1995
Kauko Puurula maanviljelijä, Reisjärvi	1992	1996
Osmo Sikanen maanviljelijä, Joroinen	1991	1996
Veikko Sinkkonen maanviljelijä, Parikkala 19.7.94 alkaen		1997
Matti Suntela maanviljelysneuvos, Asikkala	1988	1995
Reino Tapani toimitusjohtaja, Turku	1992	1997
Tauno Uitto maanviljelijä, Tyrnävä	1992	1997

HALLITUS

Ilmari Tuovinen maanviljelijä, Varpaisjärvi puheenjohtaja 20.10.94 alkaen	Matti Kavetvuo toimitusjohtaja, Helsinki
Tauno Mikkola maanviljelijä, Vilppula varapuheenjohtaja	Jarno Mäki maanviljelijä, Hausjärvi puheenjohtaja 20.10.94 asti
Jouko Kallio maanviljelijä, Nivala	Matti Rinta-Kohtamäki maanviljelijä, Isokyrö

TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset tilintarkastajat:
Tauno Haataja, kauppat. maist., KHT-tilintarkastaja, Espoo
Martti Pynninen, maanviljelijä, Karkkila
Juha Nivala, maanviljelijä, Toholampi 19.7.94 saakka
Matti Timlin, maanviljelijä, Ylivieska 19.7.94 alkaen

Varatilintarkastajat:
Pekka Luoma, ekonomi, KHT-tilintarkastaja, Espoo
Pekka Isohanni, maanviljelijä, Kannus
Jukka Hölttä, maanviljelijä, Pertunmaa

Mehis®

Turunmaa

La Gala

HYLA®

Yoplait

VIOLA
I-luokkainen sulatejuusto

POLAR

Voimariini

Tutteli®

HOVI®

Gefilus™

CLASSIC

grandi

VALIO

Voilevi®

UUSI JOGY

SINIHOMEJUUSTOA
BLÄMÖGELOST

Fons

Pehmis®

Nami
nami

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 1.1.1994 – 31.12.1994

MUUTOKSET VALIORYHMÄN RAKENTEESSA

Tilikauden aikana saatettiin päätökseen neuvottelut syksyn 1993 osakassopimuksessa määritellyistä eri yhteistyömuodoista.

Maitokaari Oy:n ja Normilk Oy:n sulautumiset Valioon merkittiin kaupparekisteriin 29.6.1994. Varsinaisessa yhtiökokouksessa 21.4.1994 päätetyt Nilsian Meijerteollisuus Oy:n, Promilk-Teollisuus Oy:n ja Vieremän Meijerteollisuus Oy:n sulautumiset Valioon merkittiin kaupparekisteriin 28.12.1994.

Etelän Maitokunnan, Finnmilk Oy:n, Hämeen Osuusmeijerin ja Osuuskunta Maito-Auran kanssa tehdyt vuokrasopimukset tulivat voimaan 1.6.1994. Kauhajoen Osuusmeijerin kanssa tehty vuokrasopimus tuli voimaan 1.7.1994. Niiden myötä em. yritysten jalostus-, myynti- ja jakelutoiminnot siirtyivät Valiolle.

Iisalmen Osuusmeijerin, Kiuruveden Osuusmeijerin ja Suonenjoen Ympäristön Osuusmeijerin kanssa tehdyt vuokrasopimukset tulivat voimaan 1.1.1995.

Eräät osakkaat jatkoivat yhteistyötä Valion kanssa markkinointisopimusten pohjalta.

Yhteensä 10 osakasta irtautui yhteistyöstä Valion kanssa tilivuoden aikana tai sen päättyessä joko kokonaan tai merkittävältä osin.

OSAKKAAT JA OSAKEPÄÄOMA

Osakkaita on tilikauden päättyessä sulautumisten jälkeen 47 osakkaiden määrän oltua vuotta aikaisemmin 51.

Osakepääomaa korotettiin varsinaisessa yhtiökokouksessa 19 820 000 markalla sulautuvien yhtiöiden omaisuutta vastaan.

Valio Oy:n kokonaan maksettu osakepääoma on 586 340 000 markkaa.

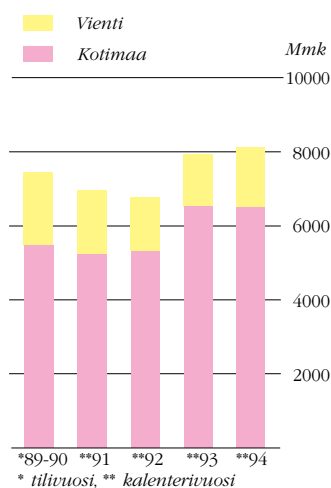
MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

Maitokaari Oy:n ja Normilk Oy:n sulautumisten myötä sekä Kuivamaito Oy:stä että Valio Data Oy:stä tuli Valion tytäryhtiö.

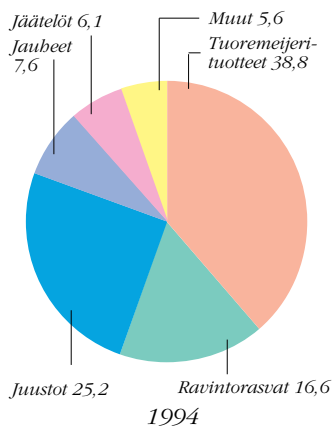
Valiotekniikka Oy tervehdytettiin alkuvuodesta uudeksi yhtiöksi, jossa Valion omistusosuus on 60 prosenttia ja Jaakko Pöyry-yhtiöiden 40 prosenttia, sekä työntekijöiden omistamaksi Rakennus- ja Energiatekniikka Oy:ksi.

Valio Biotuotteet Oy:n liiketoimintaa jatkamaan perustettiin uusi yhtiö,

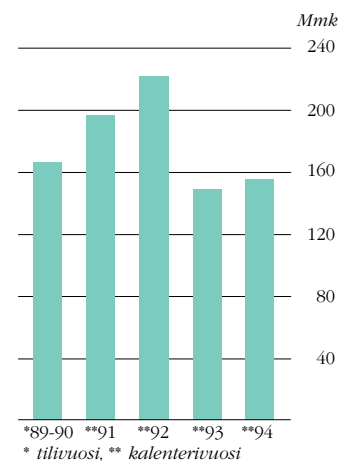
VALIO OY:N LIIKEVAIHTO

VALIO OY:N LIIKEVAIHDON JAKAUMA PROSENTEINA

VALIO OY:N INVESTOINNIT

Viable Bioproducts Oy, jossa Valion omistusosuus on 43 prosenttia, Sitran 43 prosenttia ja Kainuun Osuusmeijerin 14 prosenttia.

Valio myi osuutensa (40 %) Merikampin Hotelli Oy:stä.

Valio perusti tytäryhtiöt (100 %) Ruotsiin, Valio Sverige Ab, Venäjälle, AOZT Valio St. Petersburg ja Liettuaan, Valio International UAB.

Tilikauden aikana käynnistyneiden neuvottelujen tuloksena myytiin Valio International UK Ltd:n koko osakekanta helmikuussa 1995. Kaupasta syntyy satunnainen myyntivoitto vuodelle 1995.

VERTAILUTIEDOT

Valioryhmän ja konsernirakenteen merkittävien muutosten takia toimintakertomuksen tiedot vuosilta 1993 ja 1994 eivät ole täysin vertailukelpoisia.

LIIKEVAIHTO/KONSERNI

Konsernin liikevaihto oli 8 578 Mmk (8 625 Mmk).

Kotimaan liikevaihto oli 6 416 Mmk (6 527 Mmk). Ulkomaantoiminnan (vientä Suomesta ja ulkomaiset tytäryhtiöt) liikevaihto oli 2 162 Mmk (2 098 Mmk).

Kotimaan liikevaihto oli 6 510 Mmk (6 512 Mmk). Viennin liikevaihto oli 1 601 Mmk (1 430 Mmk).

LIIKEVAIHTO/EMOYHTIÖ

Valio Oy:n liikevaihto oli 8 111 Mmk (7 942 Mmk).

Kotimaan liikevaihto oli 6 510 Mmk (6 512 Mmk). Viennin liikevaihto oli 1 601 Mmk (1 430 Mmk).

INVESTOINNIT

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 194 Mmk (227 Mmk) eli 2,3 prosenttia (2,6 %) liikevaihdosta. Rakennuksiin ja maa-alueisiin investoitiin 34 Mmk, josta merkittävintä varasto. Kone- ja laiteinvestoinnit olivat 154 Mmk, josta merkittävimmät suoritettiin em. kohteen lisäksi Turengin, Seinäjoen, Oulun, Herajoen ja Joensuun tuotantolaitoksissa sekä aluetulosyksiköissä.

Osakkeisiin ja osuuksiin investoitiin 3 Mmk ja muihin pitkävaikutteisiin menoihin 3 Mmk. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 161 Mmk (225 Mmk).

HENKILÖSTÖ

Konsernin palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 4 265 henkilöä ja edellisenä vuonna 3 234.

Vastaavat luvut tilikauden päättyessä olivat 5 013 ja 2 970.

Emoyhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 3 413 henkilöä ja edellisenä vuonna 2 636. Vastaavat luvut tilikauden päättyessä olivat 3 952 ja 2 370.

PALKAT

Konsernin hallitusten, hallintoneuvostojen ja toimitusjohtajien palkat olivat 7,9 Mmk (6,1 Mmk). Muiden palkat olivat vastaavasti 578,8 Mmk (440,4 Mmk).

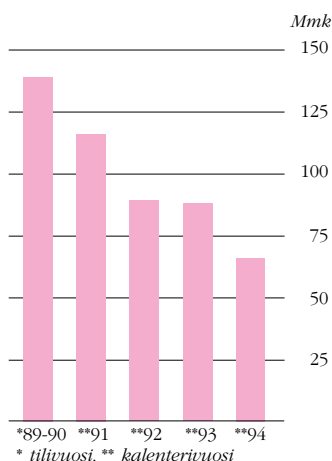
Valio Oy:n vastaavat luvut olivat 1,7 Mmk (1,5 Mmk) ja 458,3 Mmk (337,8 Mmk).

RAHOITUS

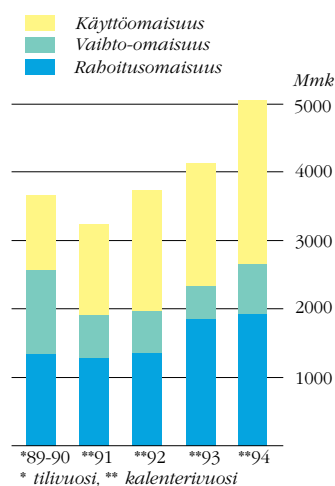
Konsernin ja emoyhtiön maksuvalmius säilyi koko tilikauden hyvänä. Rahat ja pankkisaamiset sekä talletukset olivat tilivuoden päättyessä 1 089 Mmk, kun vastaava luku oli vuoden alkaessa 782 Mmk. Vaihto-omaisuus oli tilikauden päättyessä 874 Mmk ja alussa 680 Mmk. Korolliset velat olivat tilikauden lopussa 1 377 Mmk ja alussa 1 070 Mmk.

Nettorahoituskulut olivat 72 Mmk eli 0,8 prosenttia (1,4 % ed. vuonna) konsernin liikevaihdosta. Nettokorot olivat 83 Mmk.

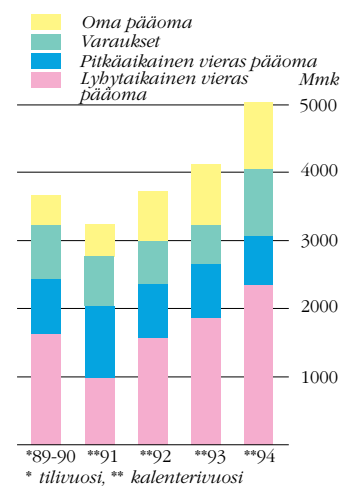
VALIO OY:N
NETTOKORKKOMENOT

VALIO OY:N TASEEN RAKENNE,
VASTAAVAA

VALIO OY:N TASEEN RAKENNE,
VASTATTAVAA

TULOS

Konsernin tulos ennen satunnaisia eriä on 232 Mmk (93 Mmk). Satunnaiset erät muodostuvat pääosin fuusioaktiivan kertapoistosta sekä muiden omaisuuserien ylimääräisistä poistoista ja alaskirjauksista. Satunnaisien kulujen nettomäärä on 70 Mmk (12 Mmk).

Suunnitelmanmukaisten ja tehtyjen poistojen erotus oli 5,7 Mmk (27,4 Mmk). Tehdyt poistot ovat elinkeinoverolain sallimissa maksimeissa. Tuloista vastaava vero on 52,0 Mmk (35,7 Mmk). Tilikauden tulos on 96,0 Mmk (90,1 Mmk).

Emoyhtiön tulos ennen satunnaisia eriä on 279,7 Mmk (107,8 Mmk). Satunnaiset erät muodostuvat konsernin tuloksen osalta todetun lisäksi tytäryhtiöiden osakkeiden arvojen alaskirjauksista.

Suunnitelmanmukaiset ja tehdyt poistot vastasivat toisiaan (erotus ed. vuonna 26,6 Mmk). Vapaaehtoisia varauksia kirjattiin 16 Mmk. Tilivuoden verot olivat 52,1 Mmk (30,1 Mmk). Tilikauden voitto on 127,9 Mmk (85,5 Mmk).

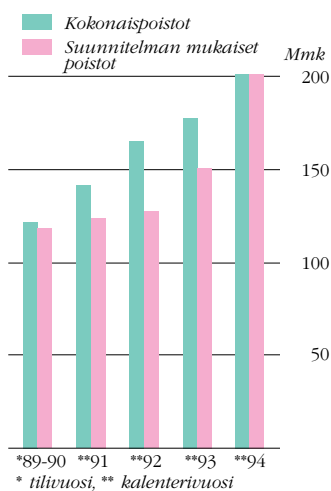
NÄKYMÄT VUODELLE 1995

Suomen EU-jäsenyys merkitsee Valion saamien vientitukien huomatta-

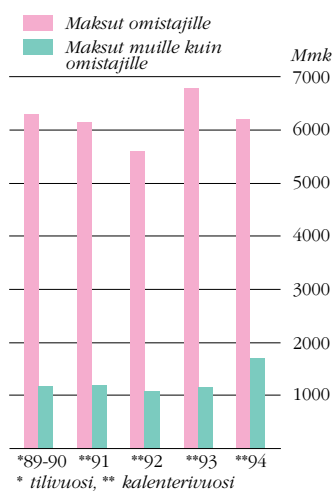
tavaa vähenemistä ja markkinahintasuhteiden muuttumista, kun taas kustannusrakenteen keventämiseksi tarvittavien toimenpiteiden vaikutukset tulokseen näkyvät vasta myöhemmin. Tämän seurauksena odotetaan toiminnallisen tuloksen vuonna 1995 heikkenevän edellisestä vuodesta, mutta olevan positiivinen.

VALIO OY:N POISTOT

VALIO OY:N KULUJEN JAKAUMA

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1994	1993
Liikevaihto	8.578.035	8.624.821
Valmisteverastojen lisäys (+)/vähennys (-)	-28.676	-45.190
Liiketoiminnan muut tuotot	60.816	18.463
Muuttuvat kulut:		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	6.491.718	6.977.193
Varastojen lisäys (-)/vähennys (+)	27.341	62.236
Ulkopuoliset palvelut	47.649	20.089
Henkilöstökulut	393.123	139.325
Muut muuttuvat kulut	265.183	173.671
	-7.225.014	-7.372.514
Myyntikate	1.385.161	1.225.580
Kiinteät kulut:		
Henkilöstökulut	359.372	458.445
Vuokrat	67.620	60.052
Muut kiinteät kulut	417.400	322.706
Käyttömaksut	-21.280	-21.681
	-823.112	-819.522
Käyttökate	562.049	406.058
Poistot		
Käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	245.238	173.121
Konserniliikearvon poisto	13.138	16.328
	-258.376	-189.449
Liikevoitto	303.673	216.609
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Osinkotuotot	3.431	3.255
Korkotuotot	86.824	84.518
Muut rahoitustuotot	2.434	275
Osuus osakkuusyritysten voitoista	6.724	9.380
Korkokulut	-169.497	-191.824
Muut rahoituskulut	-1.523	-28.917
	-71.607	-123.313
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	232.066	93.296
Satunnaiset tuotot ja kulut:		
Satunnaiset tuotot	1.692	9.350
Satunnaiset kulut	-71.530	-21.358
	-69.838	-12.008
Voitto ennen varauksia ja veroja	162.228	81.288
Poistöeron lisäys (-)/vähennys (+)	-5.744	-27.405
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-)/vähennys (+)	-7.204	83.280
Välittömät verot		
Tilikaudelta	-51.984	-35.733
Aikaisemmilta tilikausilta	-140	-10.724
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta	97.156	90.706
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	1.174	649
Konsernin voitto tilikaudelta	95.982	90.057

Kaikki luvut 1.000 markkoina

KONSERNIN TASE

<i>Vastaavaa</i>	31.12.1994	31.12.1993
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3.716	4.556
Liikearvo	101.844	124.960
Muut pitkävaikutteiset menot	38.653	78.249
	144.213	207.765
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	78.649	63.202
Rakennukset ja rakennelmat	1.066.288	510.562
Koneet ja kalusto	887.678	556.948
Muut aineelliset hyödykkeet	48.204	19.616
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	43.167	24.858
	2.123.986	1.175.186
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkuusyritysosakkeet ja -osuudet	7.798	30.153
Osakkeet ja osuudet	183.120	232.594
Lainasaamiset	9.057	106.165
	199.975	368.912
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	159.933	41.831
Keskeneräiset tuotteet	57.693	2.613
Valmiit tuotteet/tavarat	650.942	635.503
Muu vaihto-omaisuus	5.562	-
	874.130	679.947
Saamiset		
Myyntisaamiset	746.683	802.510
Siirtosaamiset	154.450	174.463
Muut saamiset	31.881	157.168
	933.014	1.134.141
Rahoitusomaisuusarvopaperit Lyhytaikaiset sijoitukset	927.608	615.000
Rahat ja pankkisaamiset	161.393	167.208
	5.364.319	4.348.159

Kaikki luvut 1.000 markkoina

<i>Vastattavaa</i>	31.12.1994	31.12.1993
OMA PÄÄOMA		
Oma pääoma		
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma	586.340	431.740
Osakeanti	-	134.780
Muu sidottu oma pääoma	42.555	88.949
	<hr/>	<hr/>
	628.895	655.469
Vapaa oma pääoma		
Muu vapaa oma pääoma	233.663	186.349
Tilikauden voitto	95.982	90.057
	<hr/>	<hr/>
	329.645	276.406
VÄHEMMISTÖOSUUS	24.023	4.587
VARAUKSET		
Konsernireservi		
Kertynyt poistoero	22.177	-
Vapaaehtoiset varaukset	780.879	368.535
Jälleenhankintavaraus	16.000	-
Muut varaukset	300.609	226.282
	<hr/>	<hr/>
	1.119.665	594.817
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	-	113.250
Lainat rahoituslaitoksilta	692.781	552.957
Eläkelainat	-	497
Muut pitkäaikaiset velat	146.926	165.830
	<hr/>	<hr/>
	839.707	832.534
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	406.655	222.263
Joukkovelkakirjalainat	113.250	-
Saadut ennakot	17.456	14.199
Ostovelat	1.565.929	1.533.541
Siirtovelat	249.985	144.445
Muut lyhytaikaiset velat	69.109	69.898
	<hr/>	<hr/>
	2.422.384	1.984.346
	<hr/>	<hr/>
	5.364.319	4.348.159

Kaikki luvut 1.000 markkoina

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1994	1993
VAROJEN LÄHTEET		
Tulorahoitus		
Käyttökate	562.049	406.058
Rahoitustuotot	99.413	89.162
	661.462	495.220
Pääomarahoitus		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys	596.104	33.166
Vähemmistöosuuden lisäys	19.436	562
Oman pääoman lisäys	19.820	134.780
	635.360	168.508
	1.296.822	663.728
VAROJEN KÄYTTÖ		
Voitonjako	42.743	43.332
Rahoitus- ja muut kulut sekä verot		
Rahoituskulut	171.020	220.741
Muut kulut	3.468	6.061
Verot	52.124	46.457
	269.355	316.591
Investoinnit	194.219	227.069
Käyttöomaisuuden muu muutos	441.760	-11.167
Lainasaamisten lisäys (+)/vähennys (-)	-97.108	-655
Pääoman palautukset		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	302.762	103.265
Oman pääoman vähennys	37.854	-
	340.616	103.265
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (+)/vähennys (-)	+194.183	-62.236
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (+)/vähennys (-)	+105.666	+471.745
Lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäys (-)/vähennys (+)	-151.869	-380.884
	147.980	28.625
	1.296.822	663.728

Kaikki luvut 1.000 markkoina

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

	1994	1993
Liikevaihto	8.110.974	7.942.152
Valmisteverastojen lisäys (+)/vähennys (-)	-11.079	-
Liiketoiminnan muut tuotot	52.205	19.785
Muuttuvat kulut:		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	6.376.201	6.557.793
Varastojen lisäys (-)/vähennys (+)	31.849	131.570
Ulkopuoliset palvelut	32.566	16.389
Henkilöstökulut	324.384	70.325
Muut muuttuvat kulut	197.613	135.660
	-6.962.613	-6.911.737
Myyntikate	1.189.487	1.050.200
Kiinteät kulut:		
Henkilöstökulut	271.189	397.384
Vuokrat	57.301	52.652
Muut kiinteät kulut	348.605	250.684
Käyttömaksut	-21.280	-21.681
	-655.815	-679.039
Käyttökate	533.672	371.161
Poistot		
Käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	201.899	151.060
	-201.899	-151.060
Liikevoitto	331.773	220.101
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Osinkotuotot	3.761	3.281
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	7.443	159
Veronhyvitystuotot	1.254	1.052
Korkotuotot	98.456	96.633
Muut rahoitustuotot	1.352	-
Korkokulut ¹⁾	-164.367	-184.968
Muut rahoituskulut	-	-28.482
	-52.101	-112.325
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	279.672	107.776
Satunnaiset tuotot ja kulut:		
Satunnaiset tuotot	1.551	8.491
Satunnaiset kulut	-84.566	-43.195
	-83.015	-34.704
Voitto ennen varauksia ja veroja	196.657	73.072
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	-14	-26.642
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-)/vähennys (+)	-16.000	80.000
Välittömät verot		
Tilikaudelta	-52.076	-30.099
Aikaisemmilta tilikausilta	-646	-10.788
Tilikauden voitto	127.921	85.543
¹⁾ Nettokorkokulut	65.911	88.335

Kaikki luvut 1.000 markkoina

EMOYHTIÖN TASE

<i>Vastaavaa</i>	31.12.1994	31.12.1993
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3.127	2.269
Muut pitkävaikutteiset menot	34.757	67.466
	37.884	69.735
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	71.443	58.321
Rakennukset ja rakennelmat	891.911	461.149
Koneet ja kalusto	699.562	438.697
Muut aineelliset hyödykkeet	33.219	33.013
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	39.888	15.909
	1.736.023	1.007.089
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	165.877	240.553
Tytäryhtiöosakkeet	240.893	152.774
Lainasaamiset	220.938	337.860
	627.708	731.187
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	140.468	28.820
Keskeneräiset tuotteet	55.428	-
Valmiit tuotteet/tavarat	493.635	452.881
Muu vaihto-omaisuus	5.562	-
	695.093	481.701
Saamiset		
Myyntisaamiset	754.065	774.809
Siirtosaamiset	133.570	166.904
Osakeantisaamiset	-	134.780
Muut saamiset	31.131	30.130
	918.766	1.106.623
Rahoitusomaisuusarvopaperit Lyhytaikaiset sijoitukset	927.337	615.000
Rahat ja pankkisaamiset	102.942	119.766
	5.045.753	4.131.101

Kaikki luvut 1.000 markkoina

<i>Vastattavaa</i>	31.12.1994	31.12.1993
OMA PÄÄOMA		
Oma pääoma		
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma	586.340	431.740
Osakeanti	-	134.780
Vararahasto	35.580	54.617
	621.920	621.137
Vapaa oma pääoma		
Käyttörahaso	247.303	205.366
Tilikauden voitto	127.921	85.543
	375.224	290.909
VARAUKSET		
Kertynyt poistoero	675.026	364.940
Vapaaehtoiset varaukset		
Jälleenhankintavarauus	16.000	-
Siirtymävaraus	270.872	219.600
	961.898	584.540
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	-	113.250
Lainat rahoituslaitoksilta	613.121	494.126
Muut pitkäaikaiset velat	134.996	149.932
	748.117	757.308
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	358.201	179.721
Joukkovelkakirjalainat	113.250	-
Saadut ennakot	5.073	12.330
Ostovelat	1.624.480	1.512.606
Siirtovelat	197.457	128.822
Muut lyhytaikaiset velat	40.133	43.728
	2.338.594	1.877.207
	5.045.753	4.131.101

Kaikki luvut 1.000 markkoina

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

	1994	1993
VAROJEN LÄHTEET		
Tulorahoitus		
Käyttökate	533.672	371.161
Rahoitustuotot	112.266	101.125
	645.938	472.286
Pääomarahoitus		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys		
Rahoituslainojen lisäys	483.536	100
Osakaslainojen lisäys	75.402	53.716
	558.938	53.816
Oman pääoman lisäys	19.820	134.780
	1.224.696	660.882
VAROJEN KÄYTTÖ		
Osinko	43.605	43.174
Rahoitus- ja muut kulut sekä verot		
Rahoituskulut	164.367	213.450
Satunnaiset erät	3.071	28.669
Verot	52.722	40.887
	263.765	326.180
Käyttöomaisuuden lisäys		
Aineellinen käyttöomaisuus	673.132	150.059
Osakkeet, osuudet ja aineettomat hyödykkeet	126.520	29.971
Käyttöomaisuuden vähennys	-161.970	-17.526
Hankintaennakkojen lisäys (+)/vähennys (-)	-6.657	4.863
	631.025	167.367
Lainasaamisten lisäys (+)/vähennys (-)	-116.922	43.223
	-116.922	43.223
Pääoman palautukset		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys		
Rahoituslainojen vähennys	195.056	78.440
Osakaslainojen vähennys	86.904	-
	281.960	78.440
Oman pääoman vähennys	19.037	-
	300.997	78.440
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (+)/vähennys (-)	+213.392	-131.570
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (+)/vähennys (-)	+107.656	+477.761
Lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäys (-)/vähennys (+) *)	-175.217	-300.519
	145.831	45.672
	1.224.696	660.882

*) Ilman pitkäaikaisen vieraan pääoman lyhennyseriä

Kaikki luvut 1.000 markkoina

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERUSTEET

Konsernitilinpäätös sisältää ne kotimaiset ja ulkomaiset tytäryhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 % äänivallasta. Yli 50 % omistettuja kiinteistöyhtiöitä ei ole sisällytetty konsernitilinpäätökseen. Mikäli ne olisi konsolidoitu, olisi niiden vaikutus konsernin vaapaaseen omaan pääomaan ollut positiivinen.

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaisesti. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, varastoihin sisältyvä

sisäinen kate, käyttöomaisuuden sisäiset myyntituotot sekä keskinäiset saamiset ja velat.

Liikearvo poistetaan kymmenessä vuodessa.

Vaihto-omaisuus on arvostettu joko fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Käyttöomaisuuden poistoaajat ovat arvioitun taloudellisen pitoajan mukaiset. Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu kuluksi sinä kautena, jona ne ovat syntyneet.

Ulkopuolisen vähemmistön osuudet konsernin tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu ja esitetty erikseen.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöserät on muutettu Suomen rahan määräiseksi konsernin tilikauden päättämispäivän Suomen Pankin keskkurssiin. Näin syntynyt oman pääoman muuntoero on esitetty konsernin muussa sidotussa pääomassa. Suomalaisen konserniyhtiöiden valuuttamääräiset saatavat ja velat on muunnettu Suomen rahan määräiseksi tilikauden päättämispäivänä Suomen Pankin keskkurssiin.

Lisäksi konsernitilinpäätökseen on otettu mukaan osakkuusyhtiöt, joista merkittävimmät on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä.

Liitetiedoissa esitetyt luvut ovat 1 000 markkoina.

	KONSERNI 1994	1993	EMO 1994	1993
1. LIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN				
Tuoremeijerituotteet	3.064.854	2.702.504	3.146.999	2.702.504
Ravintorasvat	1.361.920	1.417.465	1.350.367	1.412.928
Juustot	2.369.232	2.566.550	2.047.447	2.109.033
Jauheet	606.216	712.275	617.484	691.104
Jäätelöt	501.036	415.682	497.011	413.331
Muut	674.777	810.345	451.666	613.252
Yhteensä	8.578.035	8.624.821	8.110.974	7.942.152
2. HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja luontoisedut	534.376	417.346	403.219	310.064
Eläkekulut	84.475	77.265	72.279	69.198
Muut henkilösivukulut	141.198	110.830	126.829	93.809
Yhteensä	760.049	605.441	602.327	473.071
3. SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT				
Liikearvo	13.138	16.328	-	-
Aineettomat oikeudet	2.079	822	336	531
Muut pitkävaikutteiset menot	16.162	12.177	13.185	9.435
Rakennukset ja rakennelmat	60.554	37.922	50.162	34.731
Koneet ja kalusto	153.537	111.436	127.322	97.871
Muut aineelliset hyödykkeet	12.906	10.764	10.894	8.492
Yhteensä	258.376	189.449	201.899	151.060
POISTOERON MUUTOS				
Aineettomat oikeudet	88	33	48	33
Muut pitkävaikutteiset menot	-2.673	296	-2.682	296
Rakennukset ja rakennelmat	-17.252	25.526	-16.741	25.526
Koneet ja kalusto	25.474	247	19.278	-516
Muut aineelliset hyödykkeet	107	1.303	111	1.303
Yhteensä	5.744	27.405	14	26.642

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Suunnitelman mukaiset poistoaajat ovat:

	Vuosia
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	10
Rakennukset ja rakennelmat	25
Koneet ja kalusto	10
Atk-laitteet ja -ohjelmistot	5
Kuljetusvälineet	5

	KONSERNI 1994	1993	EMO 1994	1993
4. KORKOTUOTOT PITKÄAIKAISISTA SIIJOITUKSISTA	15.851	13.061	27.966	26.019
5. KONSERNIN SISÄISET RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot				
Osinkotuotot	-	-	7.443	159
Korkotuotot	-	-	12.115	13.557
Konserniyhtiöille suoritetut rahoituskulut				
Korkokulut	-	-	3.649	1.127
6. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot ja kulut muodostuvat seuraavista eristä:				
Käyttöomaisuuden luovutusvoitot	1.497	2.513	1.497	2.676
Osakkeiden arvonnousu	-	5.814	-	5.814
Konserniavustukset tytäryhtiöille	-	-	-	-22.000
Liiketoimintojen uudelleen järjes- telyistä johtuvat tappiot	-59.509	-20.832	-59.509	-20.832
Muut satunnaiset erät	-4.634	799	-4.754	-60
Osakkeiden arvonalennus	-7.192	-302	-20.249	-302
Yhteensä	-69.838	-12.008	-83.015	-34.704
7. VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN MUUTOS TULOSLASKELMASSA				
Varastovaraus	-	33.102	-	33.000
Toimintavaraus	-	1.630	-	-
Luottotappiovaraus	-	27.215	-	26.000
Investointivaraus	-	21.333	-	21.000
Siirtymävaraus	8.796	-	-	-
Jälleenhankintavaraus	-16.000	-	-16.000	-
Varausten muutos yhteensä (vähennys +/lisäys -)	-7.204	83.280	-16.000	80.000
 Konsernin vapaaehtoisia varauksia vastaavat verovelat olivat	 79.152	 56.571	 -	 -

8. KONSERNIN JA EMOYHTIÖN OMISTAMAT YRITYKSET

81. KONSERNIYRITYKSET

KONSERNIN OMISTUSOSUUS

	Konsernin omistus- ja äänivalta -osuus-%	Konsernin osuus omasta pääomasta
AOZT Valio St. Petersburg	100	27
Jäätelöyhtymä Oy	100	2
Kuivamaito Oy	90	157.625
Maito-Mix Oy	90	9.944
N.V. Valio International		
Belgium - Nordic Foods ¹⁾	83	8.361
N.V. Nordic Immo	100	21.554
N.V. Marco Casodost	100	11.957
Pakkasukko Oy	100	1
Pohjolan Pakastamo Oy	56,1	234
Smeds & Co Oy	100	50
UAB Valio International	100	12
Valio Biotuotteet Oy	90,1	194
Valio Data Oy	68,8	4.341
Valio Eesti AS	100	781
Valio International (Poland) Ltd	100	11
Valio International UK Ltd	100	2.304
SHS International Ltd	97,8	17.281
SHS UK Ltd	100	17.167
SHS Gesellschaft für Klinische Ernährung mbH	100	6.527
SHS (Ireland) Ltd	100	2.230
SHS (Australia) Pty. Ltd	60	2.236
SHS Inc. (Delaware)	100	378
SHS (España) S.A.	98	1.452
Health Care Products Ltd	90	37
Young Nutrition Ltd	100	7
Valio International U.S.A. Inc.	100	66.915
McCadam Cheese Co., Inc.	100	66.888
Finlandia Cheese Inc.	99,5	-5.907
Valio Middle East (Holding) S.A.L.	90	473
Finnish Dairy (Holding) S.A.L.	20	-
Valio Sverige Ab	100	-10.358
Valiotekniikka Oy	60	517
VBF Trading S.A.	55	1.836
VBF France SARL	54,8	24
VKT-Konsultit Oy	100	2.275
Asunto Oy Vuorikummuntie 9	98,5	2.646
Kiinteistö Oy Hiirakkotie 6	100	792
Kiinteistö Oy Pähkinämetsä	100	1.216
Kiinteistö Oy Pähkinäpolku	100	795
Kiinteistö Oy Ratastie	100	232

¹⁾Konserniyhtiö N.V. Marco Casodost omistaa loput 17 %

EMOYHTIÖN OMISTUSOSUUS

	Emoyhtiön omistus- osuus-%	Emoyhtiön kpl	Emoyhtiön omistamien osakkeiden			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio
			nimellis- arvo	kirjan- pitoarvo		
AOZT Valio St. Petersburg	100	100	RUR 10.000	15	12	
Jäätelöyhtymä Oy	100	200	2	1	-	
Kuivamaito Oy	90	32.382	32.382	120.638	7.941	
Maito-Mix Oy	0				-333	
N.V. Valio International Belgium - Nordic Foods ¹⁾	83	83.000	BEF 83.000	13.044	-3.791	
N.V. Nordic Immo	0				885	
N.V. Marco Casodost	0				378	
Pakkasukko Oy	100	150	1	1	1	
Pohjolan Pakastamo Oy	56,1	841	84	136	-11	
Smeds & Co Oy	100	25	50	50	-	
UAB Valio International	100	100	LTL 10	12	-	
Valio Biotuotteet Oy	90,1	631	6.310	210	-6.767	
Valio Data Oy	68,8	688	3.440	3.440	927	
Valio Eesti AS	100	5	EEK 1	1	761	
Valio International (Poland) Ltd	100	40	PZL 40.000	11	-	
Valio International UK Ltd	100	200.000	GBP 200	2.352	13.862	
SHS International Ltd	0				15.707	
SHS UK Ltd	0				4.238	
SHS Gesellschaft für Klinische Ernährung mbH	0				-1.682	
SHS (Ireland) Ltd	0				667	
SHS (Australia) Pty. Ltd	0				1.437	
SHS Inc. (Delaware)	0				-15	
SHS (Espana) S.A.	0				630	
Health Care Products Ltd	0				-	
Young Nutrition Ltd	0				-	
Valio International U.S.A. Inc.	100	-	USD 19.501	83.502	-16.094	
McCadam Cheese Co., Inc.	0				-16.035	
Finlandia Cheese Inc.	0				-6.187	
Valio Middle East (Holding) S.A.L.	90	900	USD 90	531	62	
Finnish Dairy (Holding) S.A.L.	0				-	
Valio Sverige Ab	100	500	SEK 50	35	-10.390	
Valiotekniikka Oy	60	300	300	300	363	
VBF Trading S.A.	55	330	CHF 330	890	33	
VBF France SARL	0				-	
VKT-Konsultit Oy	100	800	8.000	2.375	-6.742	
Asunto Oy Vuorikummuntie 9	98,5	2.325	2.462	9.988	-	
Kiinteistö Oy Hiirakkotie 6	100	650	650	900	-	
Kiinteistö Oy Pähkinämetsä	100	1.000	1.000	1.213	- 3	
Kiinteistö Oy Pähkinäpolku	100	380	798	798	- 2	
Kiinteistö Oy Ratastie	100	450	450	450	-	
				240.893		

¹⁾Konserniyhtiö N.V. Marco Casodost omistaa loput 17 %

82. OSAKKUUSYRITYKSET
KONSERNIN OMISTUSOSUUS

	Konsernin ja emoyhtiön omistus- ja äänivalta osuus-%	Konsernin osuus omasta pääomasta
Norstep Oy	47,3	1.658
Pakastamo Oy	50	3.303
Paljassaare Kalatööstuse AS	48	117
SSV-Säilöntä Oy	50	4.766
Suomen NP-Kierrätys Oy	25	25
Tietolaari Oy	50	50
Turengin Meijerikiinteistöt Oy	50	483
Uudenmaan Kunnossapito Oy	30	131
Viable Bioproducts Oy	43	2.021

EMOYHTIÖN OMISTUSOSUUS

	Emoyhtiön omistamien osakkeiden			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio
	kpl	nimellis- arvo	kirjan- pitoarvo	
Norstep Oy *	946	473	474	1.370
Pakastamo Oy *	660	3.300	3.300	3
Paljassaare Kalatööstuse AS *	336	USD 25	136	-
SSV-Säilöntä Oy *	5.000	5.000	2.725	1.728
Suomen NP-Kierrätys Oy *	10	10	25	-
Tietolaari Oy	50	50	50	-
Turengin Meijerikiinteistöt Oy **	50	500	500	11
Uudenmaan Kunnossapito Oy *	90	180	180	-149
Viable Bioproducts Oy	43	430	2.021	-
			9.411	

* Tilinpäätöshetki 31.12.1994 ja tilikauden pituus 12 kk

** Tilinpäätöshetki 31.08.1994 ja tilikauden pituus 12 kk

83. EMOYHTIÖN OMISTAMAT
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

	Omistus- osuus-%	Kpl	Nimellis- arvo	Kirjan- pitoarvo
Cultor Oy	2,1	481.672	5.780	43.393
Finnair Oy	0,0	28.080	140	391
Kansallis-Osake-Pankki	0,1	1.002.500	5.013	5.213
Lännen Tehtaat Oy	5,4	324.552	3.246	7.664
Metsä-Serla Oy	0,2	50.150	2.507	3.092
MTV Oy	1,6	877	438	1.742
Sampo Vakuutusosakeyhtiö	0,0	2.335	47	387
Oy Talentum Ab	0,6	23.400	234	1.426
YIT-yhtymä Oy	3,3	667.670	6.677	14.800
Meijerien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	-	100	10.000	10.064
Kiinteistö Oy Biocity	5,5	1.246	12	24.266
Huoneistoarvopaperit	-	-	-	36.969
Helsingin Puhelinyhdistys	-	265	-	460
Muut osakkeet ja osuudet	-	-	-	2.385
				152.252

	KONSERNI		EMO	
	1994	1993	1994	1993
9. AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	9.163	13.181	3.755	8.719
Lisäykset 1.1.-31.12.	1.772	1.743	1.195	1.036
Vähennykset 1.1.-31.12.	-791	-6.101	-	-6.000
Hankintameno 31.12.	10.144	8.823	4.950	3.755
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-6.428	-4.267	-1.823	-1.486
Kirjanpitoarvo 31.12.	3.716	4.556	3.127	2.269
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	141.712	117.990	126.059	99.873
Lisäykset 1.1.-31.12.	5.687	25.585	5.687	24.656
Vähennykset 1.1.-31.12.	-25.978	-	-25.970	-
Hankintameno 31.12.	121.421	143.575	105.776	124.529
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-82.768	-66.200	-71.019	-57.937
Kirjanpitoarvo 31.12.	38.653	77.375	34.757	66.592
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	1.035.944	807.327	822.995	766.704
Lisäykset 1.1.-31.12.	604.719	86.451	541.311	69.982
Vähennykset 1.1.-31.12.	-60.922	-13.691	-60.284	-13.691
Hankintameno 31.12.	1.579.741	880.087	1.304.022	822.995
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-513.453	-369.525	-412.111	-361.846
Kirjanpitoarvo 31.12.	1.066.288	510.562	891.911	461.149
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	180.404	109.984	135.510	109.984
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	150.064	25.526	150.064	25.526
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-17.005	-	-16.494	-
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	313.463	135.510	269.080	135.510
Koneet ja kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	1.785.802	1.293.401	1.288.907	1.182.436
Lisäykset 1.1.-31.12.	551.045	161.574	474.187	108.002
Vähennykset 1.1.-31.12.	-103.848	-	-74.244	-
Hankintameno 31.12.	2.232.999	1.454.975	1.688.850	1.290.438
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-1.297.117	-877.537	-956.069	-817.854
Kirjanpitoarvo 31.12.	935.882	577.438	732.781	472.584
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	278.856	222.859	223.646	222.859
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	167.681	1.550	157.874	787
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	19.555	-	19.555	-
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-3.590	-	-	-
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	462.502	224.409	401.075	223.646
Kirjanpitoarvosta 31.12. koneiden ja laitteiden osuus	687.932	376.466	524.479	271.612

	KONSERNI 1994	1993	EMO 1994	1993
10. VEROTUSARVOT 31.12.1994				
Maa- ja vesialueet	107.818	92.896	102.888	88.015
Rakennukset ja rakennelmat	607.542	344.223	482.032	294.811
Osakkeet ja osuudet				
Kiinteistötytäryhtiöt	29.046	30.807	29.046	30.807
Tytäryhtiöt	-	-	206.006	124.022
Muut yhtiöt	134.662	196.289	125.448	187.455
	163.708	227.096	360.500	342.284

Mikäli verotusarvoa ei ole ollut käytössä, on esitetty kirjanpitoarvo.

11. PITKÄAIKAIISIIN SIIJOITUKSIIN KUULUVAT OSAKKEET JA LAINASAAMISET				
Konserniyritykset				
Osakkeet	-	-	240.893	152.774
Lainasaamiset	-	-	212.898	231.677
Yhteensä	-	-	453.791	384.451
Osakkuusyrietykset				
Osakkeet	-	-	9.411	22.580
12. SAAMISET, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MAKSETTAVIKSI YHDEN VUODEN TAI SITÄ PITEMMÄN AJAN KULUTTUA				
Myyntisaamiset	6.029	7.934	5.976	7.934
Muut saamiset	11.397	15.000	9.431	15.000
13. SAAMISET JA VELAT/ KONSERNI- JA OSAKKUUSYRITYKSET				
Myyntisaamiset/konserniyritykset	-	-	121.111	88.513
Myyntisaamiset/osakkuusyrietykset	-	-	272	-
Muut saamiset/konserniyritykset	-	-	6.157	4.878
Lyhytaikaiset ostovelat/konserniyritykset	-	-	115.784	31.387
Lyhytaikaiset ostovelat/osakkuusyrietykset	-	-	1.652	61.806
14. OSAKKEENOMISTAJILLE MYÖNNETYT LAINAT	-	-	5.000	104.882

	KONSERNI		EMO	
	1994	1993	1994	1993
15. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET				
Osakepääoma 1.1.1994/1.1.1993	431.740	431.740	431.740	431.740
Siirto osakeantitilitä	134.780	-	134.780	-
Osakeanti 21.4.1994	19.820	-	19.820	-
Osakepääoma 31.12.	586.340	431.740	586.340	431.740
Osakeanti 1.11.1993	-	134.780	-	134.780
Muu sidottu oma pääoma/vararahasto 1.1.1994/1.1.1993	88.949	79.175	54.617	54.617
Fuusioerotus	-19.037	-	- 19.037	-
Tytäryhtiön omistamat emoyhtiön osakkeet	-8.540	-	-	-
Ulkomaisten tytäryhtiöiden oman pääoman kurssiero	-18.817	9.774	-	-
Muu sidottu oma pääoma/vararahasto 31.12.	42.555	88.949	35.580	54.617
Vapaa oma pääoma				
Käyttörahassto 1.1.	205.366	179.565	205.366	179.565
Lisäys				
Edellisen tilikauden voitosta	41.937	25.801	41.937	25.801
Käyttörahassto 31.12.	247.303	205.366	247.303	205.366
Edellisen tilikauden voitto	71.040	50.116	85.543	68.975
Osingonjako	-	-	-43.606	-43.174
Siirto käyttörahasstoon	-41.937	-25.801	-41.937	-25.801
Konsernin voitonjako	-42.743	-43.332	-	-
Edellisten tilikausien voitto	-13.640	-19.017	-	-
Tilikauden voitto	95.982	90.057	127.921	85.543
Vapaa oma pääoma 31.12.	329.645	276.406	375.224	290.909

	KONSERNI 1994	1993	EMO 1994	1993
16. VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT VIIDEN VUODEN TAI SITÄ PITEMMÄN AJAN KULUTTUA				
Rahalaitoslainat	148.840	104.803	122.868	84.465
17. JOUKKOVELKAKIRJALAINA	-	-	113.250	113.250
Laina on maksettu 2.3.1995				
18. ANNETUT PANTIT JA VASTUUSITOUMUKSET				
Omasta velasta				
Pantit	355.420	204.246	354.321	204.246
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	1.241.442	685.429	1.149.210	683.110
Konserniyhtiön velasta				
Takaukset	-	-	152.837	167.362
Muiden puolesta				
Takaukset	5.998	26.679	4.972	26.679
Yhteisvastuulliset takaukset	1.461	2.961	1.461	2.961
Muut omat vastuut				
Leasingvastuut	9.419	5.543	3.381	5.043
Eläkevastuu	7.329	10.911	5.508	10.911
Yhteensä				
Pantit	355.420	204.246	354.321	204.246
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	1.241.442	685.429	1.149.210	683.110
Takaukset	7.459	29.640	159.270	197.002
Eläkevastuu	7.329	10.911	5.508	10.911
Muut vastuut	9.419	5.543	3.381	5.043
	1.621.069	935.769	1.671.690	1.100.312

EMOYHTIÖN VOITONJAKOEHDOTUS

Konsernitaseen mukainen vapaa oma pääoma taseen 31.12.1994 mukaan on 329.645.000 mk.
Emoyhtiön vapaa oma pääoma taseen 31.12.1994 mukaan on:

Käyttörahassto	247.302.806,49 mk
Tilikauden voitto	127.921.073,46 mk
<hr/>	
Yhteensä	375.223.879,95 mk
<hr/>	
Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 12 % osakkeen nimellisarvosta eli 2.400 mk osakkeelta	70.360.800,00 mk
siirretään käyttörahasstoon	57.560.273,46 mk
<hr/>	
Yhteensä	127.921.073,46 mk
<hr/>	
Lisäksi hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että fuusioista aiheutunut kirjanpidollinen fuusioerotus katetaan vararahastosta.	
Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevat ehdotukset, yhtiön oma pääoma on seuraava:	
Oma pääoma	
Sidottu oma pääoma	
Osakepääoma	586.340.000,00 mk
Vararahasto	35.579.851,98 mk
<hr/>	
	621.919.851,98 mk
<hr/>	
Vapaa oma pääoma	
Käyttörahassto	304.863.079,95 mk
<hr/>	
Oma pääoma yhteensä	926.782.931,93 mk

Helsinki 16.3.1995

Ilmari Tuovinen

Tauno Mikkola

Matti Kavetvuo
toimitusjohtaja

Jarno Mäki

Jouko Kallio

Matti Rinta-Kobtamäki

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Valio Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Valio Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1994. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Kirjanpitoa ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin ja emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Konsernin tilivuoden voitto on 95.982.000 markkaa ja emoyhtiön voitto on 127.921.073,46 markkaa.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa. Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle voidaan myöntää vastuuvapaus tarkastamaltamme tilivuodelta.

Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on lain mukainen.

Helsingissä 17. päivänä maaliskuuta 1995

Martti Pynninen

Matti Timlin

Tauno Haataja
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Olemme tutustuneet tilinpäätökseen ajalta 1.1.–31.12.1994 sekä tilintarkastuskertomukseen.

Puollamme tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamista ja yhdyimme hallituksen ehdotukseen voiton käyttämisestä.

Hallintoneuvostosta ovat erovuorossa Eero Hiironen, Eero Jukkara, Matti Karvo, Jussi Mönkkönen, Terho Paavola, Esko Pohjala ja Matti Suntela.

Helsingissä maaliskuun 22. päivänä 1995.

Hallintoneuvoston puolesta:

Niilo Mäki
puheenjohtaja

MAIDONTUOTANTO

Suomessa tuotettiin vuonna 1994 maitoa 2 434 miljoonaa litraa, mikä on 48 miljoonaa litraa eli 2 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Tuotetusta maidosta toimitettiin meijereihin 95 prosenttia eli 2 316 miljoonaa litraa. Valioryhmän meijereiden vastaanotto oli 1 781 miljoonaa litraa vuonna 1994. Valioryhmään on laskettu kuuluvaksi kaikki Valioon teollisuutensa fuusioineet tai sille teollisuutensa vuokranneet osuuskunnat sekä tuotteensa Valion kautta koko tilivuoden markkinoineet osakasmeijerit¹⁾

Lehmien keskituotos kasvoi reilusti ja oli 5 869 litraa.

Kausivaihtelun tasaamiseen tähtäävät toimenpiteet tuottivat edelleen tulosta. Vuoden 1994 kausivaihteluindeksiksi (kesä – marraskuun maitomäärien suhde) muodostui 112, kun se edellisellä vuonna oli 115.

Koko maassa oli vuoden 1994 lopussa 33 167 maidontuottajaa. Maitoiloista 1 068 eli noin kolme prosenttia lopetti tuotannon vuoden 1994 aikana. Valioryhmässä maidontuottajia oli vuoden lopussa 25 581.

TUOTANTOPOLITIIKKA

Vuoden 1994 aikana ei kiintiöjärjestelmä oleellisesti muuttunut.

Maidontuottajilta perittiin vientikustannusmaksua 0,4 penniä maidon rasvapitoisuusprosentin kymmenykseltä siltä osin, kun vastaanotetun maidon rasvapitoisuus ylitti 3,7 prosenttia.

Maidon tuotantotukea maksettiin vuoden aikana keskimäärin 32 penniä litralta.

Valion ja Milkan ylläpitämän maitorahaston toiminta päättyi vuoden lopussa. Vuoden aikana maidontuottajilta perittiin vientikustannusten kattamiseksi 5 penniä maitolitralla.

Akateemikko Artturi Ilmari Virtasen syntymän 100-vuotisjublaa vietettiin 15.1.1995. A. I. Virtanen toimi Valion laboratorion johtajana lähes 50 vuotta. Hän sai kemian Nobelpalkinnon vuonna 1945.

MAATALOUDEN MARKKINAJÄRJESTELMÄ

Maataloustulolaki korvattiin maatalouden markkinajärjestelmälailla vuoden alusta alkaen. Tavoitehintojen lisäksi määriteltiin ns. vähimmäishinnat. Tavoitehintoja käytettiin tuontimaksujen asetannassa ja vähimmäishintoja vientituen määrittelyssä. Maidon tavoitehintana oli 1.3.1991 lähtien 2,82 markkaa litralta, ja 1.7.1994 tuli voimaan maidon vähimmäishinta 2,76 mk litralta.

Tuontisuoja muuttui määrällisistä tuontirajoituksista tuontimaksupohjaiseksi.

KAUPPAPOLITIIKKA

ETA-järjestelmä oli voimassa ainoastaan vuoden 1994. Vuoden aikana ei kuitenkaan otettu käyttöön jalosteiden hinnanerorajustelmaa, jossa jalosteiden hinnanerokorvaukset olisi määritelty ETA-maiden ja EU-maiden hintojen eroista.

GATT-neuvottelut saatiin päätökseen. GATT edellyttää maatalouden sisäisen tuen ja vientitukien vähentämistä. Tukien lisäksi GATT vaikuttaa tuontitullien määrään. Muutokset maatalouskaupassa toteutetaan asteittain vuoteen 2 000 mennessä. Sopeutuspaineet EU:n maatalouspolitiikassa ovat suuret, ja tätä kautta on heijastuksia odotettavissa myös Suomen maitomarkkinoille.

EU-RATKAISUN VAIKUTUKSET MAITOMARKKINOIHIN

Suomen liittyminen Euroopan unioniin näkyi jo vuoden 1994 lopulla, jolloin maataloustuotteita vietettiin runsaasti markkinahäiriöiden välttämiseksi. Tuotteiden varastot pyrittiin saamaan pieniksi ennen vuodenvaihdetta.

Maitovalmistemarkkinoiden kehitys, EU:n markkinajärjestelmä, siirtymäkauden tuet, alkutuotevähennyksen poistuminen ja valuuttakurssit vaikuttavat yhdessä maidontuottajan saamaan maitotiliin. Kotimaan maitovalmisteiden hintarakenne muutettiin EU:n kaltaiseksi. Erityisesti juustojen ja ravintorasvojen hinnat laskivat. Tuoretuotteista lähinnä maitojen ja piimien hinnat nousivat hieman, kermojen hinnat laskivat.

Maidontuottajan tulopohjaan vaikuttaa suuresti myös vientitukien huomattava väheneminen. EU-alueelle viennistä ei vientitukea makseta lainkaan, ja EU:n ulkopuolelle tuki on noin kolmanneksen nykyistä pienempi.

Merkitvimmit muutokset kiintiöjärjestelmään EU-jäsenyyden myötä ovat kiintiövuoden alkaminen vasta huhtikuun alusta, tilakohtaisen kiintiön liukuminen vuosittain keskirasvaprosentin mukaan sekä maidon suoramyynnille määritettävät tilakohtaiset kiintiöt. Tuottajan kiintiöiden sopeuttaminen maakiintiön suuruisiksi aiheuttaa siirtymävaiheessa ongelmia. Tuottajien yhteenlaskettu kiintiö ylittää maakiintiön noin 100 miljoonalla litralla.

JALOSTUS

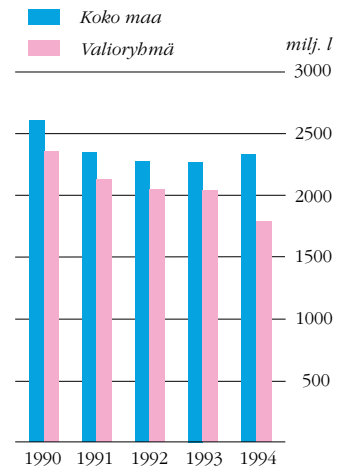
Valioryhmän meijereiden vastaanotamasta maidosta käytettiin 46 prosenttia tuoretuotteiden valmistukseen ja 43 prosenttia juustojen valmistukseen. Juustojen osuus on lisääntynyt viime vuodesta ja tuoretuotteiden osuus pysynyt samana. Maitojauheisiin käytetyn raaka-aineen osuus on hieman kasvanut vuoteen 1993 nähden.

ALKUTUOTANTO JA NEUVONTA

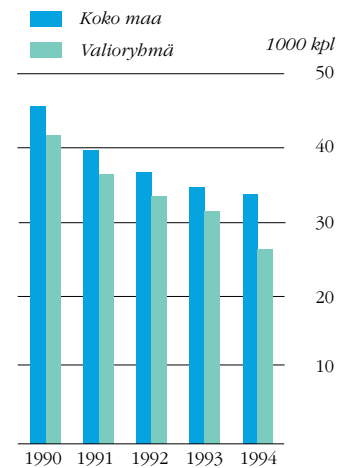
Alkuotanto ja neuvonta -yksikön tehtävänä on varmistaa meijeriteollisuudelle hyvälaatuisen raaka-aineen riittävä saanti tutkimalla ja kehittämällä rehujen tuotantoa, lehmien ruokintaa, hoitoa ja terveyttä, tuotantoympäristöä sekä maidon käsittelyä ja antamalla näihin liittyvää neuvontaa maidontuottajille.

Kaikilla neuvonnan alueilla aloitettiin alkuotantoon liittyvien laatu- ja järjestelmien sisärajat sekä maataloilla että osuuskunnissa. Maidon laatu mitattuna bakteriologisesti ja

MEIJERIMAIKON MÄÄRÄ

MAIDONLÄHETTÄJIEN LUKUMÄÄRÄ

Maitovalmisteiden tuotanto Valioryhmässä

Vuosi	Osuuskuntien määrä	Vastaanotettu maitoa tuottajilta milj. l	Valmistettu voita milj. kg	juustoa milj. kg	maitojauhetta milj. kg	nestemäisiä maitovalmisteita milj. l
1984	134	2.701,7	69,8	62,6	87,0	959,1
1985	127	2.585,5	61,3	65,9	74,5	947,8
1986	125	2.578,2	61,0	65,3	74,4	922,6
1987	124	2.471,3	56,6	67,1	62,5	912,8
1988	115	2.323,5	50,3	68,2	40,6	942,8
1989	104	2.319,9	50,7	71,1	35,7	951,2
1990	83	2.361,9	51,0	80,8	40,8	945,8
1991	58	2.116,1	47,5	73,0	26,1	922,6
1992	54	2.048,3	43,0	77,0	14,5	933,2
1993	51	2.023,3	40,9	76,7	11,8	916,1
1994 ¹⁾	34	1.781,1	37,4	72,0	13,7	775,9

¹⁾ Sis. Valion kautta tuotteensa markkinoineet Härmän Seudun Osm., Liperin, Kaustisen, Kyrönmaan ja Lammin Osm:t sekä Laaksojen Maitokunta Ylivieskasta.

somaattisten solujen määrällä parani. Pohjoismaisessa vertailussa suomalainen maito olikin vuoden lopussa paras.

Maidontuotannon kannattavuuteen (MAKA) liittyvää koulutusta jatkettiin. Siihen osallistui noin 7 500 tuottajaa. Rehujen laatuun ja tuotantoon liittyvää neuvontaa ja koulutusta jatkettiin. Tuotantorakennusten rakentamiseen liittyvää neuvontaa annettiin yhdessä rakennusneuvontatyöryhmien ja M-Rakennuskeskus Oy:n kanssa.

Karjojen hyvän terveyden säilyttämiseksi perustettiin eläin- ja rehu-kauppaa valvomaan Eläintautien torjuntayhdistys ry, jossa Valio on perustajajäsenenä.

Kehityspalveluissa keskityttiin nurmirehun hyväksikäyttöön liittyvän sulavuusanalytiikan, uusien rehuarvojärjestelmien ja ruokintaohjeiden kehittämiseen. Ruokinnan vaikutuksia lypsylehmien hedelmällisyyteen (MAHE) ja tulevaisuuden väkirehuvaihtoehtoja (EUROVÄKIREHU) selvittävät projektit toteutettiin ja tulokset raportoitiin tilojen käyttöön.

Liiketoimintaryhmän markkinoimat rehut valmistettiin Kuivamaito Oy:n toimipisteessä Varkaudessa. Rehut myytiin enimmäkseen kotimaahan. AIV-säilöntäaineet markkinoitiin meijereiden ja keskusliikkeiden kautta. Säilöntäaineet valmisti SSV Säilöntä Oy. AIV-liuokset säilyttivät markkinaosuutensa kiristyneessä kilpailussa.

Karjantarkkailun, meijerineuvonnan ja kotieläinten jalostusneuvonnan yhteistyön suunnittelua jatkettiin edellisenä vuonna allekirjotetun sopimuksen pohjalta.

Nestemäisten maitovalmisteiden tuotanto Valioryhmässä¹⁾

	1994
maito	615,4 milj. l
piimä	73,3 milj. l
kerma	22,8 milj. l
jogurtti	44,2 milj. kg
viili	23,6 milj. kg

¹⁾ Sis. Valion kautta tuotteensa markkinoineet Härmän Seudun Osm., Liperin, Kaustisen, Kyrönmaan ja Lammin Osm:t sekä Laaksojen Maitokunta Ylivieskasta.

TUORETUOTTEET

Valio Oy valmisti tilivuonna tuoretuotteita 16 tuotantolaitoksessa. Maitoa, piimää ja kermaa valmistettiin omilla tuotantolaitoksissa 387 miljoonaa litraa, jogurttia ja viiliä 32 miljoonaa kiloa ja mehuja 47 miljoonaa litraa. Vuoden 1995 alusta lähtien Valio Tuoretuotteet on Valio Oy:n liiketoiminta-alue, joka vastaa tuoretuotteiden tuotannosta, markkinoinnista ja viennistä.

Toiminnan kehittämisessä keskityttiin laatu järjestelmien rakentamiseen sekä tiimityöskentelyn kehittämiseen. Herajoen meijeri sai ISO 9002 -sertifikaatin koko tuotannolle.

Valion tuoretuotteiden vahvuudet ovat tunnetuissa tuotemerkeissä, tuotteiden tuoreuden takaavassa katkeamattomassa kylmäketjussa sekä asiakas- ja kuluttajalähtöisessä toiminnassa.

Maidon kokonaiskulutus vuonna 1994 aleni hieman edellisestä vuodesta. Kulutuksen siirtyminen vähärasvaisiin tai rasvattomiin tuotteisiin jatkui. Valio Oy:n juomien (maidot, piimät, mehut) myynti kotimaassa väheni kiristyneen kilpailun vuoksi: osa aikaisemmin Valion kautta tuotteensa myyneistä meijereistä siirtyi omaan markkinointiin, myyntiin ja jakeluun.

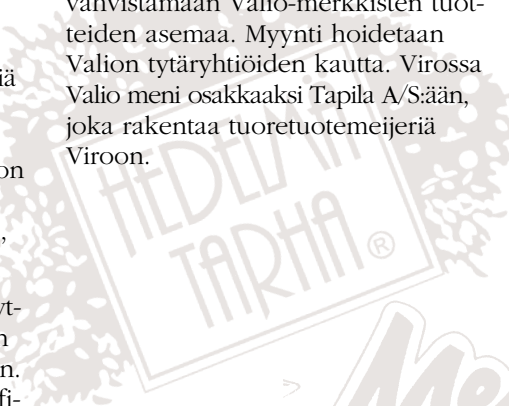
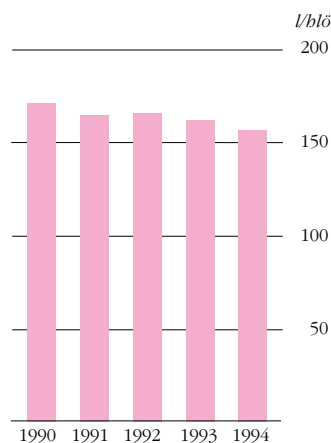
Kermojen ja muiden ruoanvalmistustuotteiden myynti väheni. Osittain tämä johtui kulutuksen lievästä laskusta, mutta myös kilpailun kiristymisestä.

Jogurtin kulutus samoin kuin Valion jogurtin myynti lisääntyivät vuoden 1994 aikana voimakkaasti. Valion markkinaosuudet kasvoivat loppuvuonna selvästi. Viilien myynti oli edellisen vuoden tasolla. Vanukkaiden myynti kasvoi selvästi.

Uutuustuotteista varsinkin Valio-jogurtti Kevyt ja Jogy-tuoteperhe menestyivät erinomaisesti ja vaikuttivat ratkaisevasti koko jogurttikaupan kehitykseen. Muita uutuuksia olivat mm. vähälaktoosiset Valio Kevytmaito HYLA, Valio Kuohukerma HYLA ja Fanny-vanukas HYLA.

Tuoretuotteiden tärkeimmät vientikohteet ovat Venäjä (Pietarin ja Murmanskian alueet), Baltian maat ja Ruotsi. Näillä markkinoilla pyritään vahvistamaan Valio-merkkisten tuotteiden asemaa. Myynti hoidetaan Valion tytäryhtiöiden kautta. Virossa Valio meni osakkaaksi Tapila A/S:ään, joka rakentaa tuoretuotemeijeriä Viroon.

MAIDON KULUTUS
SUOMESSA

JUUSTOT

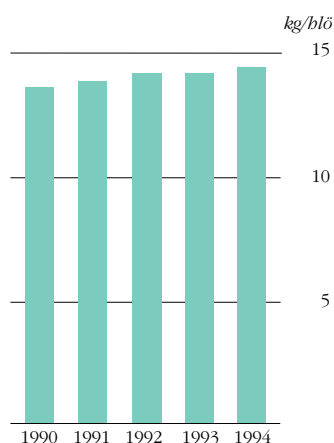
Valio Oy valmisti vuonna 1994 juustoja 12 tuotantolaitoksessa Suomessa. Yhdysvalloissa Valiolla on juustojen tuotanto- ja markkinointiyhtiöt, Belgiassa markkinointiyhtiö. Oma valmistusta täydennettiin tuomalla pieniä määriä juustoja ulkomailta kotimaassa markkinoitavaksi. Vuoden 1995 alusta lähtien Valio Juustot on Valio Oy:n liiketoiminta-alue, joka vastaa juustojen tuotannosta kotimaassa ja ulkomaisissa tuotantolaitoksissa, markkinoinnista ja viennistä.

Valion oma juustontuotanto Suomessa oli tilivuonna 56 miljoonaa kiloa eli 2 prosenttia edellisvuotista enemmän. Vuonna 1994 Valion juustoja myytiin kotimaassa 4 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Myynnin väheneminen johtui kiristyneestä kilpailusta. Tärkeimmät juustot olivat Valio Emmental, Valio Edam, Oltermanni, Aura, Polar, sulatejuustot ja erilaiset tuorejuustot. Lisääntynyt tarjonta laski erityisesti edamjuuston hintaa. Loppuvuoden aikana EU-jäsenyysodotukset alensivat hintatasoa.

Valion juustot säilyttivät vahvan asemansa kotimaan markkinonoilla lisääntyneestä kilpailusta huolimatta. Valion juustojen menestys perustuu tunnettuihin tuotemerkkeihin, korkealaatuisiin tuotteisiin, suomalaisten makutottumusten tuntemiseen ja hyvään asiakaspalveluun.

Vuonna 1994 Valion juustoja vietiin 6 prosenttia edellisvuotta enem-

JUUSTOJEN KULUTUS SUOMESSA

män. Vienti lisääntyi kaikilla päämarkkinoilla. Erityisiä ponnistuksia kohdistettiin Suomen lähialueille. Vienti Ruotsiin kolminkertaistui, myös Venäjän kauppa kasvoi. Emmental oli tärkein vientijuusto, jonka päämarkkinat olivat Yhdysvalloissa ja Belgiassa.

Valio International Belgiumin liikevaihto oli 209 miljoonaa markkaa. Valio pystyi pitämään suomalaisen emmentalin tuontijuustojen markkinajohtajana kovasta kilpailusta ja epätavallisen kuumen kesän aiheuttamasta myynnin vähenemisestä huolimatta.

Valio International USA:n liikevaihto oli 364 miljoonaa markkaa.

Paikallisesti valmistettavien eurooppalaisten juustojen myynti alkoi vuoden alkuperäisestä aikataulusta myöhässä. Amerikkalaisen meijeriteollisuuden ongelmat heijastuivat erityisesti perinteisten amerikkalaisten juustojen myyntiin.

RAVINTORASVAT

Valio Oy valmisti ravintorasvoja viidessä tuotantolaitoksessa. Vuoden 1995 alusta lähtien Valio Ravintorasvat on Valio Oy:n liiketoiminta-alue, joka vastaa ravintorasvojen tuotannosta, markkinoinnista ja viennistä.

Ravintorasvoja valmistettiin omisissa tuotantolaitoksissa yhteensä 20 miljoonaa kiloa.

Valio oli vähittäiskaupassa keltaisten rasvojen markkinajohtaja sekä myynnin määrällä että arvolla mitattuna. Markkinaosuudet pysyivät vahvoina, vaikka kilpailutilanne muuttui, kun osa osuusmeijereistä irtaantui Valion myynnistä.

Koko tuoteryhmässä merkittävää oli hintojen yleinen lasku, mikä koski erityisesti voita ja margariineja. Valio Meijerivoiin markkinaosuus kasvoi loppuvuodesta selvästi, Voimariinin vastaavasti pienentyi.

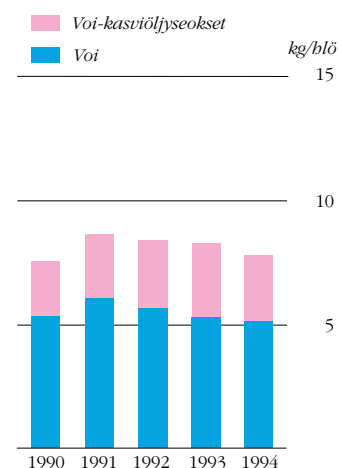
Valion vahvuudet ovat tunnetuissa merkkituotteissa ja hyvässä asiakaspalvelussa. Valion margariinin Voi-levi 60:n valmistus perustuu maitorasvan fraktiointiin, jolloin kasviöljyä ei tarvitse kovettaa kemiallisesti kuten muiden margariinien valmistuksessa.

Valion Seinäjoen tehtaalle on myönnetty ISO 9002 -laatusertifikaatti, joka käsittää voin, voiöljyn, kevytlevitteiden ja fraktiotuotteiden valmistuksen sekä keskeisimmät rasvanjalostusta palvelevat toiminnot.

Valion ravintorasvojen vienti lisääntyi 40 prosenttia. Tärkein vientimaa oli Venäjä.

RAVINTORASVOJEN KULUTUS SUOMESSA

Voimariini®

Voimariini

KUIVAMAITO JA UHT-VALMISTEET

Valio Oy:n kuivaustoiminta on keskitetty tytäryhtiö Kuivamaito Oy:lle. Kaikki Valion UHT-valmisteet¹⁾ tehdään Turengin tehtaassa. Vuoden 1995 alusta lähtien Kuivamaito Oy sekä Valio Oy:n lastenruokien valmistus ja markkinointi muodostavat Kuivamaito-liiketoiminta-alueen, joka vastaa jauheiden ja lastenruokien tuotannosta, markkinoinnista ja viennistä.

Käyttövalmiita lastenruokia valmistettiin 15 miljoonaa litraa ja jauhemaisia lastenruokia 2 miljoonaa kiloa.

Lastenruokamarkkinoiden kilpailutilanteessa ei vielä vuonna 1994 tapahtunut oleellisia muutoksia. Tutтели-lastenruokasarja oli johtava lastenruokasarja markkinoilla. Tuoteperheen uusi aluevaltaus oli käyttövalmiit pikkulasten puurot, jotka saivat hyvän vastaanoton jauhemaisien tuotteiden rinnalla ja kasvativat tuoteperhettä odotetusti.

Elintarvikejauheita – herajauheita, laktoosia, äidinmaidonkorviketta ja maitojauheita – valmistettiin kuudessa tuotantolaitoksessa yhteensä 53 miljoonaa kiloa. Vähittäiskaupassa jauheita myytiin vähän, eikä tilanne muuttunut oleellisesti edellisestä vuodesta. Suurkeittiöjauheiden tuotevalikoima muutettiin HYLA-tuotteiksi²⁾, mikä takasi tavoitteiden mukaisen kasvun. Myös kaakaojuomajauhe Makao muutettiin HYLA-tuotteeksi. Teollisuusjauheiden myynti oli vakaata ja säilyi edellisen vuoden tasolla. Myynti leipomoteollisuudelle lisääntyi eniten. EU:n jäsenyyden myötä jauheiden hintataso on laskenut ja on siirrytty entistä lyhytaikaisempiin sopimuksiin.

Kromatografisen erotuksen uutena sovellutuksena aloitettiin SUVAL-herajauhevalmisteen tuotanto ja markkinointi. SUVAL voi korvata osan ruoanvalmistuksessa tarvittavasta suolasta. Tuote valittiin Vuoden Suomalainen Elintarvike -loppukilpailuun.

Rehujauheita valmistettiin Varkaudessa 9 miljoonaa kiloa, rehuseoksia tehtiin lähes 14 miljoonaa kiloa.

Demineralisoidun herajauheen ja laktoosin vienti perinteisille markkinoille sujui hyvin. Lastenruokajauheita vietiin lähes 2 miljoonaa kiloa. Pääkohde oli Venäjä.

¹⁾ UHT - Ultra High Temperature

²⁾ HYLA - Hydrolysoitu laktoosi eli maitosokerin pilkkominen laktaasientsyymien avulla glukoosiksi ja galaktoosiksi

Tutteli®

HYLA®

VALIOJÄÄTELÖ

Valiojäätelö valmistetaan Turengissa. Vuoden 1995 alusta lähtien Valiojäätelö on Valio Oy:n liiketoiminta-alue, joka vastaa jäätelön tuotannosta, markkinoinnista ja viennistä.

Valiojäätelöä valmistettiin ennätyselliset 48 miljoonaa litraa, missä oli kasvua edelliseen vuoteen 35 prosenttia. Valiojäätelö on usean vuoden ajan sijoittanut voimavaroja laatuun ja toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Työ palkittiin viime kesänä, jolloin Valiojäätelö sai en-

simmäisenä pohjoismaisena jäätelötehtaan ISO 9001 -laatusertifikaatin.

Suomi on Ruotsin ja Norjan ohella jäätelön kulutuksessa Euroopan huippumaita: kulutus henkeä kohti on yli 13 litraa. Valiojäätelön myynti kasvoi 12 prosenttia vuonna 1994. Kulutuksen kasvuun vaikuttivat poikkeuksellisen pitkään lämpimänä jatkunut kesä, uudet jäätelömyyntitavat sekä lisääntynyt kilpailu.

Kilpailu kotimaassa kiristyi selvästi. Valiojäätelö säilytti yli 50 prosentin markkinaosuutensa. Asemat pidettiin sekä vähittäiskaupassa että suurkeittiösektorilla, vaikka jäätelömarkkinat muuttuivat oleellisesti. Markkinoille tuli uusi monikansallinen kilpailija, jäätelöautotoiminta alkoi sekä jo markkinoilla toimivat jäätelövalmistajat tehostivat toimintaansa.

Valiojäätelön vienti kasvoi 55 prosenttia. Päävientimaat olivat Venäjä, Viro, Liettua ja Latvia.

Valiojäätelön markkinoinnissa keskityttiin vahvojen merkkituotteiden rakentamiseen. Tunnetuimmat merkit ovat Valiojäätelö, Classic, La Gala, Super ja Joke. Vahvat ja tunnetut merkkituotteet ovat Valiojäätelön vahvuudet kiristävissä kilpailussa.

La Gala

KOTIMAAN MYYNTI

Valio Oy:n aluetulosyksiköt huolehtivat omien tuotantolaitosten ja Valion kanssa markkinointisopimuksen tehneiden osakasmeijereiden tuotteiden myynnistä ja jakelusta.

Vuoden 1994 alussa aluetulosyksiköitä oli 10: Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Joensuu, Kouvola, Pohjois-Suomi, Riihimäki, Seinäjoki, Tampere ja Turku. Vuoden aikana Jyväskylän, Kuopion ja Joensuun aluetulosyksiköt yhdistettiin Itä-Suomen aluetulosyksiköksi. Itä-Suomen alueen puhelinmyynti keskitettiin Jyväskylään.

Valion ja Kainuun Osuusmeijerin markkinointisopimuksen päätyttyä jakelu Kainuun alueelle siirrettiin tapahtuvaksi Oulusta.

Hämeenlinnan Osuusmeijerin irtaannuttua yhteistyöstä Valion kanssa Hämeenlinna ympäristöineen siirrettiin Tampereen aluetulosyksiköstä Riihimäen aluetulosyksikköön 1.3.1994 alkaen.

Länsimeijereiden (Maito-Aura, Maito-Pirkka/Finnmilk, Hämeen Osuusmeijeri, Etelän Maitokunta) kanssa tehtyjen tuotantoa koskevien vuokrasopimusten tultua voimaan 1.6.1994 alkaen näiden meijereiden valmistamien tuotteiden myynti ja jakelu siirtyivät Tampereen, Turun ja Helsingin aluetulosyksiköiden hoitettaviksi. Myynnin ja jakelun päällekkäisyyksiä alettiin poistaa heti. Tarvittavien investointien vuoksi Turun alueen jakelu voidaan yhdistää vasta vuoden 1995 aikana.

Varastoinnin keskittämistä jatkettiin. Hitaasti kiertävien pakasteiden varastointi keskitettiin lähes kokonaan Pitäjänmäelle. Kuopiossa luovuttiin pääosin kiinteiden tuotteiden varastoinnista, ja tuotteet toimitetaan Jyväskylästä.

Pitäjänmäelle rakennettu päävarasto valmistui syksyn 1994 aikana testikäyttövaiheeseen, mikä mahdollisti vanhoissa tiloissa olleen varaston siirtämisen päävaraston tiloihin. Käyttöönnotossa ilmenneiden alkuhankaluuksien vuoksi Kouvolan varaston siirto päävarastoon ajoittui vuoden 1995 alkupuolelle.

Valio Oy:n aluetulosyksiköiden myynnin volyyymi

	1994 milj. kg/l	± % ed. v.
Tuoremeijerituotteet ¹⁾	759,6	+8
Ravintorasvat	34,1	-9
Juustot	45,6	-4
Elintarvikejauheet	14,0	-2
Jäätelöt, l	34,8	+12
Mehut, marjakeitot, marmeladit	48,3	+6
Pakasteet	7,4	+6
Säilykkeet	0,1	-56

¹⁾Ei sisällä länsimeijereiden 1.1.–31.5.94 lukuja

Valio Oy:n kotimaan myynnin arvo tuoteryhmittäin

	1994 milj. mk	± % ed. v.
Aluetulosyksiköt:		
Tuoremeijerituotteet ¹⁾	3.027,0	+10
Ravintorasvat	714,8	-12
Juustot	1.367,8	-5
Elintarvikejauheet	188,6	-11
Jäätelöt	427,7	+13
Mehut, marjakeitot, marmeladit	213,9	+4
Pakasteet	96,7	+7
Säilykkeet	1,3	-37
Muut	10,0	-1
Yhteensä	6.047,9	+2
Muu kotimaan myynti	587,0	-28
Kotimaan myynnin arvo yhteensä	6.634,9	-2

¹⁾Ei sisällä länsimeijereiden lukuja

Valio Oy:n kotimaan myynnin arvo yksiköittäin

	1994 milj. mk	± % ed.v.	osuus %
Aluetulosyksiköt:			
Helsinki	1.266,5	-3	19
Itä-Suomi	1.021,5	-2	15
Kouvola	724,8	-2	11
Oulu	786,4	-15	12
Riihimäki	662,9	+9	10
Seinäjoki	480,8	-1	7
Tampere	509,4	+31	8
Turku	595,6	+40	9
Yhteensä	6.048,0	+2	91
Toimintakeskus, Hki	505,3	-23	8
Omat tuotantolaitokset	81,6	-51	1
Kotimaan myynnin arvo yhteensä	6.634,9	-2	100

Muiden elintarvikealan yritysten kanssa jatkettiin jakeluyhteistyön kehittämistä, minkä tuloksena yhteisjakelussa olevien tuotteiden määrä kasvoi merkittävästi.

Kotimaan myynnissä toimintaa kehitetään asiakaslähtöisesti. Vuoden 1994 aikana aloitettiin asiakastytyväisyysprojekti, jolla pyritään toi-

minnan laadun jatkuvaan kehittämiseen. Projektiin sisältyy koko myynnin ja jakelun henkilöstön kattava koulutusohjelma. Aluetulositysköiden markkamääräinen myynti oli 6 048 miljoonaa markkaa, missä on lisäystä edellisestä vuodesta kaksi prosenttia. Tämä johtuu vuokrasopimuksen tehneiden meijereiden

tuotannon siirtymisestä Valion markkinoitiin, myyntiin ja jakeluun. Ravintorasvojen, juustojen ja maitojauheiden myynti väheni määrien ja hintatason laskun vuoksi.

Meijeriteollisuuden lisääntynyt kilpailu vaikutti Valion markkinaosuuksiin alentavasti joidenkin osaksemeijereiden siirryttyä omaan markkinoitiin, myyntiin ja jakeluun.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Valion uudet kansainväliset liiketimet keskittyvät erityisesti Suomen lähialueille, Ruotsi mukaanlukien. Maantieteellinen läheisyys ja Valion hyvä tunnettuus antavat kilpailuetuja, joiden tukemana vienti näille alueille kasvoi voimakkaasti.

AOZT Valio Pietari perustettiin vuoden 1994 lopussa ja sen aktiivinen toiminta alkoi 1995. Pietarissa

sijaitsevan edustuston tukemana toimitettiin sekä Lappeenrannasta että Helsingistä nopeasti kasvavia tuotemääriä jo vuoden 1994 aikana. Myös Valion Moskovan edustusto osallistui kaupankäyntiin. Kilpailutilanne Pietarissa kiristyi ja ruplan kurssi-vaihtelut aiheuttivat ongelmia. Kuitenkin kokonaisuudessaan vienti Venäjälle ja muulle IVY:n alueelle kehittyi suotuisasti.

Valio Sverige Ab perustettiin vuonna 1994 ja sen toiminta alkoi elokuussa. Aluksi toiminta keskittyi

laajahkon juustovalikoiman markkinointiin ja myyntiin, mutta tuotevalikoimaa laajennetaan myös muihin tuotteisiin vuoden 1995 alussa.

Valio Eesti A/S:lle vuosi 1994 oli ensimmäinen kokonainen tilivuosi ja menestys oli varsin hyvä. Keskeisimmät tuoteryhmät olivat jäätelö, mehut ja jogurtit. Tilikauden aikana Valio päätti mennä mukaan 34 prosentin osuudella Tarton lähelle valmistuvaan tuoretuotemeijeriin, joka myy tuotteensa Valio Eestin kautta Viroon.

Valio Oyn vienti päätuoteryhmittäin ja maittain 1994

Maitojauhe 26 % ja 0 %	milj. kg	± % ed. v.
Alankomaat	1,2	-
Muut maat	1,6	-52
Yhteensä	2,8	-16

Demineralisoitu herajauhe (Demi)	milj. kg	± % ed. v.
Kiina	7,5	+93
Irlanti	4,3	-15
Hongkong	0,5	-
Muut maat	0,7	-23
Yhteensä	13,0	+32

Laktoosi	milj. kg	± % ed. v.
Japani	6,4	-11
Etelä-Korea	0,6	+8
Muut maat	0,9	+1
Yhteensä	7,9	-9

Herajauhe	milj. kg	± % ed. v.
Taiwan	1,8	+515
Kiina	1,7	
Alankomaat	1,6	
Japani	1,0	
Muut maat	0,8	-20
Yhteensä	6,9	+418

Juusto	milj. kg	± % ed. v.
Belgia	7,3	-8
USA	5,5	+1
Libanon	2,4	+66
Venäjä	2,2	+168
Espanja	1,5	+13
Muut maat	4,5	+14
Yhteensä	23,4	+6

Ravintorasvat	milj. kg	± % ed. v.
Venäjä	11,8	+64
Egypti	1,3	-
Turkmenia	0,9	-
Sveitsi	0,9	-40
Libanon	0,9	+32
Muut yhteensä	7,5	+166
Yhteensä	23,3	+40

Valio Oyn tuoretuotteiden ja jäätelön vienti Suomen lähialueille 1994

	milj. kg	± % ed. v.
Mehut	10,2	+145
Jäätelö	5,3	+55
Jogurtti	2,7	+41

Lähi-idässä Valio meni vähemmistöosakkaaksi Syyriaan rakennettavaan juustolaan, joka valmistaa mm. sulatejuustoja Syyrian markkinoille. Valion osuus on ensisijaisesti tietämyksen myynti sekä alueella hyvin tunnetun Penguin-tavaramerkin lisensointi valmistettaville sulatejuustoille.

Libanonissa vahvistettiin edelleen Valion sulatejuustojen asemaa markkinajohtajana Smeds-merkillä. Tilivuoden aikana jatkettiin palavoin markkinointia Smeds-merkillä Libanoniin.

Englannissa sijaitsevan Scientific Hospital Supplies International -yhtiön myyntiä valmistettiin tilivuoden aikana, ja kauppa toteutui vuoden 1995 alussa.

Tilivuoden aikana varauduttiin aktiivisesti Suomen mahdolliseen EU-jäsenyyteen sekä kartoittamalla keskeisissä tuoteryhmissä eräitä EU-maita mahdollisina uusina markkinoina että perehtymällä EU-jäsenyyden mukanaan tuomiin menettelyllisiin muutoksiin vientitoiminnassa.

Lactobacillus GG -hapatteet ja niiden käyttöteknologia olivat nopeasti kasvaneen mielenkiinnon kohteena. Tilivuoden aikana solmittiin usean ulkomaisen yrityksen kanssa lisenssipimuksia GG-hapatteista.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Valio Oy:n tutkimus- ja tuotekehityksen menot olivat 49 miljoonaa markkaa. Tämä on 0,6 prosenttia liikevaihdosta ja 4,1 prosenttia jalostusarvosta. Vähittäiskauppamarkkinoille tuotiin 58 uutuutta tai tuotemuunnosta.

Heran jalostukseen, erityisesti kromatografiseen erotustekniikkaan, ja lastenruokien valmistukseen liittyvää teknologiaa ja suunnittelua toimitettiin yhdessä Valiotekniikka Oy:n kanssa Intiaan, Italiaan, Sveitsiin ja Tanskaan. Heraproteiinien fraktiointia koskeva yhteistyöprojekti Helsingin yliopiston ja Elintarvikkeiden tutkimuslaitoksen kanssa saatettiin päätökseen. Saatujen lupaavien tulosten pohjalta tutkimusta jatketaan TEKESin rahoittamana tuotekehitysohjelmassa.

Gefilus-tuotteissa käytetyn GG-hapatteen myönteisiin terveysvaikutuksiin kohdistuneita tutkimuksia jatkettiin yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten tutkimusyksiköiden kanssa varsin hyvin tuloksin. Probiotin käyttöoikeus on lisensoitu jo useaan maahan. GG-hapate sekä kotimaahan että ulkomaille tuotetaan tutkimuskeskuksen hapateyksikössä.

Uusi hapate Bio Profit on kehitetty korvaamaan erilaisten tuotteiden kemiallisia säilöntäaineita. Hapatetta käytetään jo rahkassa sorbaatin korvaajana. Muiden tuotteiden

tuotanto-mittakaavaisia sovelluskokeita on meneillään.

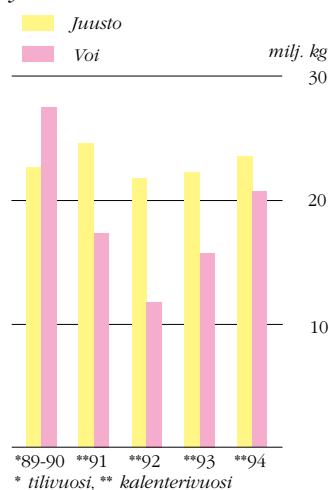
Ravitsemusasioissa keskityttiin erityisesti laktoosi-intoleranssiin liittyvien tutkimusten käynnistämiseen ja toteuttamiseen sekä maitohappobakteerien ja ravintokuidun suolistovaiikutuksiin liittyvien tutkimusten loppuunsaattamiseen yhteistyössä Kuopion yliopiston kanssa. Maidon antioksidatiivisista vaikutuksista saatiin mielenkiintoisia alustavia tuloksia.

Valion aluelaboratoriotoiminnan kattavuutta ja toimivuutta kehitettiin edelleen. Tutkimus- ja tuotekehityskeskukseen mikrobiologian ja hygienian laboratorio akkreditoitiin erityisesti maidon ja maitovalmisteiden sekä ympäristönäytteiden eräiden patogeenimääritysten tutkimiseen. Kemian laboratoriossa viimeisteltiin osatoimintojen akkreditointivalmius.

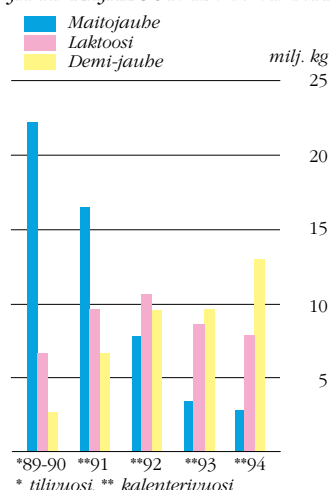
Ravintorasvojen ja juustojen myyntiinhyväksynnässä tarvittavien Valion laboratoriomenetelmien laadunvarmistus yhtenäistettiin ja myyntiinhyväksyjät koulutettiin tuotantolaitoksissa tehtävään aistinvaraiseen arviointiin.

T&K:n Tietopalvelun asiakaskunta laajeni kattamaan lähes koko Valion. Oma toimintaa kehitettiin kustannusanalyysin sekä koti- ja ulkomaisen benchmarking-projektien avulla. EU-lainsäädäntötietoa hankittiin runsaasti, ja CD ROM -tietokantojen tarjontaa lisättiin EU:n tutkimustietokannoilla (CORDIS).

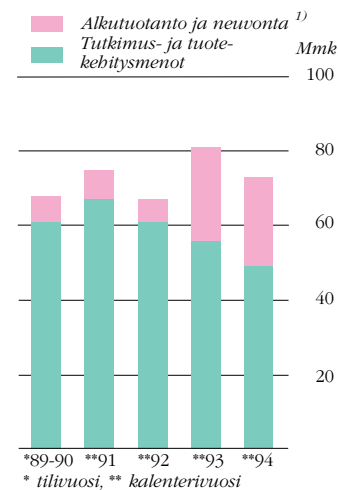
VALIO OY:N JUUSTON JA VOIN VIENTI

VALIO OY:N MAITOJAUHEEN JA HERAJALOSTEIDEN VIENTI

VALIO OY:N TUTKIMUS- JA TUOTEKEHITYSMENOT

¹⁾ Sis. karjantarkkailumaksu v. -93 ja -94

MUUT PALVELUTOI- MINNOT

Suonenjoella toimiva Valio Oy:n hillo- ja mehutehdas käyttää raaka-aineenaan marjoja ja hedelmiä. Tehdas valmistaa maitovalmisteiden (jogurtti, jäätelö, rahkat ja viilit) maustamiseen hilloja, leipomovalmisteissa käytettäviä marmeladeja ja hilloja sekä suurtalouskeittiöissä käytettäviä hilloja, marmeladeja, sokeroituja mehuja ja pakastemarjoja. Vähittäiskauppariikoinneille valmistetaan ja pakataan mehuvalmisteita uuteen, sylinterinmuotoiseen, aseptiseen CartoCan-annospakkaukseen. Siihen sopimuspakattiin mehuja tilivuoden aikana myös Hollannin ja Saksan markkinoille. Lisäksi vuoden aikana aloitettiin hillojen ja tomaattikastikkeen vienti Venäjälle ja Viroon.

Tehtaan koko tuotantomäärä oli reilut 13 miljoonaa kiloa, missä oli kasvua 88 prosenttia edellisestä vuodesta. Vientiä meni 5 miljoonaa kiloa tuotannosta.

Vuoden 1994 merkittävin investointi oli uuden hillonvalmistuslinjan hankinta ja käyttöönotto.

Maito ja ympäristö

Pubdas luonto ja ympäristö ovat Valion tuotteiden laadun ja tuoreuden perusta. Maito kulkee pitkän tien maatilalta kuluttajan pöytään. Valion ympäristöpolitiikka käsittää koko ketjun, mikä auttaa säilyttämään tuotteet puhtaina ja tuoreina myös tulevaisuudessa.

Valio sitoutui vuonna 1991 Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n laatimaan, elinkeinoelämää koskevaan kestäväin kehityksen peruskirjaan. Se on osa Valion omaa ympäristöpolitiikkaa, jonka tavoitteena on ympäristönsuojelun tason jatkuva kohottaminen.

*Puristenesteen määrää voidaan vähentää siirtymällä esikuivattuun säilörehuun, mitä korostettiin maati-
lojen neuvonnassa tilivuoden aikana. Vanhojen aumojen ja siilojen puristenesteen talteenottoa kehitettiin.*

Kylmäaineita vaihdettaessa ja uusia laitteita bankittaessa suositeltiin maidontuottajille täysin halogeenimattomien aineiden käyttöä. Uusien tilasäiliöiden kylmäaineena on ollut jo vuodesta 1988 vähemmän haitalliset, osittain halogeenidit aineet, joita voidaan käyttää vielä pitkälle ensi vuosikymmenen puolelle.

*Meijeriprosesseissa käytetään paljon vettä. Ympäristön kuormitusta pienennetään vähentämällä raaka-
aineiden ja tuotteiden hävikkiä. Huuhteiden talteenottoa ja veden kierrätyksen tehostamista on tutkittu Herajoen meijerissä yhdessä Teknologian kehittämisskeskuksen TEKESin kanssa. Projekti on johtanut investointiin, joka toteutetaan vuonna 1995 ja jonka tuloksia voidaan käyttää lähes kaikissa tuotantolaitoksissa.*

Meijerien likaisen pakkausjätteen murskaus- ja polttokokeet saatiin päätökseen. VTT Energian loppuraportin mukaan pakkausjätettä voidaan käyttää turvallisesti voimalaitoksen sivupolttolainneena kiinteän polttoaineen kattilassa.

Logistisen pakkaussuunnittelun tavoitteena on ottaa huomioon meijeristä kauppaan ulottuvan materi-

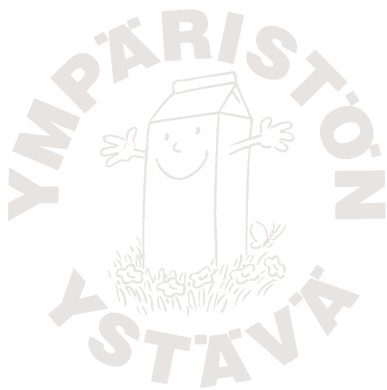
*aaliketjun toiminnalliset vaatimukset ja kustannukset. Tältä pohjalta rakennetaan kokonaisuuden kannalta tehokkain ja taloudellisin pakkaus-
ratkaisu, joka ottaa myös ympäristönäkökohdat huomioon.*

Uudelleentäytettävät jakeluyksiköt, rullakot ja muovilaatikat ovat osoittautuneet lyhyen myyntiajan tuoretuotteilla toimivaksi ja ympäristöä vähiten kuormittavaksi ratkaisuksi. Tällaisia jakeluyksiköitä aletaan vastaisuudessa käyttää myös kiinteissä meijerituotteissa. Tutkittavana on pikarien alustoina toimivien kertakäyttöisten kartonkeitarjottimien korvaaminen muovisilla, kiertävillä tarjottimilla.

Uuden aikana jatkettiin työtä entistä parempien pakkausmateriaalivaihtoehtojen käyttöönottamiseksi: luovuttiin PVC-muovista Voimariinin pöytäpakkausissa, jatkettiin pikaripakkausien paperikansien kehittämistä sekä aloitettiin tutkimukset voikäärren korvaamiseksi alumiinitomalla vaihtoehdolla.

Valio on yhdessä Suomen Pakkausyhdistyksen kanssa valmistellut EU:n pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin edellyttämiä toimenpiteitä. Monen valmisteluvuoden jälkeen direktiivi hyväksyttiin vuoden 1994 lopussa. Direktiivin velvoitteet toteutetaan Suomessa pakkausalan ja ympäristöministeriön välisellä sopimuksella.

Valiossa on keskitytty nestepakkauskartongin hyödyntämiseen. Valio on rahoittanut nestepakkausien keräyskokeilua vuodesta 1992 alkaen. Saatuja kokemuksia hyödyntäen Enso-Gutzeit Oy, Elopak Oy, Tetra Pak Oy ja Valio Oy perustivat vuoden 1994 lopussa Suomen NP-kierrätys Oy:n, jonka tehtävänä on organisoida nestepakkausien keräys ja hyödyntäminen koko maassa. Keräyksen järjestää Paperinkeräys Oy, ja kerätty raaka-aine käytetään hylsykartongiksi Corenso United Oy:n tehtaalla. Toiminta rahoitetaan pakkaajilta ja maahantuojilta kerättävillä, pakkauskohtaisilla maksuilla.

VALIO OY:N OMISTAJAT 31.12.1994

	Osakkeita Kotipaikka kpl (à 20.000 mk)
ALAVUDEN OSUUSMEIJERI	ALAVUS 99
ALUEOSUUSKUNTA PROMILK	LAPINLAHTI 2.138
ETELÄN MAITOKUNTA	VIHTI 377
EVIJÄRVEN OSUUSMEIJERI	EVIJÄRVI 40
FINNMILK OY	TAMPERE 337
HIRVIJÄRVEN OSUUSMEIJERI	JALASJÄRVI 46
HÄMEEN OSUUSMEIJERI	VALKEAKOSKI 233
HÄMEENLINNAN OSUUSMEIJERI	HÄMEENLINNA 231
HÄRMÄN SEUDUN OSUUSMEIJERI	ALAHÄRMÄ 79
IISALMEN OSUUSMEIJERI	IISALMI 276
KAINUUN OSUUSMEIJERI	KAJAANI 787
KANGASNIEMEN OSUUSMEIJERI	KANGASNIEMI 80
KANSALLIS-MEIJERI-OSUUSKUNTA	PYHÄJÄRVI 111
KAUHAJOEN OSUUSMEIJERI	KAUHAJOKI 79
KAUHAVAN OSUUSMEIJERI	KAUHAVA 67
KAUSTISEN OSUUSMEIJERI	KAUSTINEN 96
KESKI-POHJAN JUUSTOKUNTA	TOHOLAMPI 1.229
KESKI-SUOMEN MAITOKUNTA	JYVÄSKYLÄ 1.210
KIURUVEDEN OSUUSMEIJERI	KIURUVESI 229
KOILLISKUNTAIN OSUUSMEIJERI	SALLA 109
KORTESJÄRVEN OSUUSMEIJERI	KORTESJÄRVI 35
KUIVAMAITO OY	NASTOLA 427
KUUSAMON OSUUSMEIJERI	KUUSAMO 265
KYRÖNMAAN OSUUSMEIJERI	ISOKYRÖ 124
KÄRSÄMÄEN OSUUSMEIJERI	KÄRSÄMÄKI 87
LAAKSOJEN MAITOKUNTA	YLVIESKA 180
LAMMIN OSUUSMEIJERI	LAMMI 113
LIPERIN OSUUSMEIJERI	LIPERI 162
NILSIÄN OSUUSMEIJERI	NILSIÄ 277
NIVALAN OSUUSMEIJERI	NIVALA 319
NURMEKSEN OSUUSMEIJERI	NURMES 608
OSUUSKUNTA IDÄN MAITO	JOENSUU 2.774
OSUUSKUNTA LAPIN MAITO	ROVANIEMI 563
OSUUSKUNTA MAITO-AURA	TURKU 1.514
OSUUSKUNTA MAITOJALOSTE	SEINÄJOKI 2.340
OSUUSKUNTA MAITOKOLMIO	TOHOLAMPI 244
OSUUSKUNTA MAITO-PIRKKA	TAMPERE 1.008
OSUUSKUNTA POHJOLAN MAITO	HAAPAVESI 2.332
OSUUSKUNTA RANNIKON MAITO	RAAHE 137
OSUUSKUNTA SATAMAITO	PORI 348
OSUUSKUNTA TUOTTAJAIN MAITO	RIIHIMÄKI 6.989
PAAVOLAN OSUUSMEIJERI	RUUKKI 32
SUONENJOEN YMP. OSUUSMEIJERI	SUONENJOKI 288
TYRNÄVÄN OSUUSMEIJERI	TYRNÄVÄ 1
VIEREMÄN OSUUSMEIJERI	VIEREMÄ 97
VIRTAIN OSUUSMEIJERI	VIRRAT 77
ÄHTÄRIN SEUDUN OSUUSMEIJERI	ÄHTÄRI 123
Osakkaita yhteensä 47 kpl	29.317
Osakepääoma yhteensä	568,34 milj. mk

VALIO-KONSERNI JA OMISTAJAMEIJERIT

Liikevaihto ja henkilöstö 1994

	liikevaihto milj. mk	henkilöstö 31.12.1994
Valio Oy	8.111,0	3.952
Valio Oy:n tytäryhtiöt		
Valio International U.S.A. Inc. (McCadam Cheese Co., Inc.) (Finlandia Cheese Inc.)	363,7	189
N.V. Valio International Belgium – Nordic Foods S.A.	209,0	21
Valio International UK Ltd (SHS International Ltd)	172,7	261
VBV Trading S.A.	44,3	3
Valio Eesti A/S	30,3	20
Valio Sverige Ab	9,8	20
AOZT Valio St. Petersburg	0,7	6
Kuivamaito-konserni (6 kk tytäryhtiönä)	241,5	410
Kuivamaito-konserni (12 kk)	487,5	
Valio Data Oy (6 kk tytäryhtiönä)	36,3	103
Valio Data Oy (12 kk)	68,9	
Valiotekniikka Oy	17,7	28
Valio Biotuotteet Oy	2,3	0
Tytäryhtiöt yhteensä		1.061
Valio-konserni yhteensä (Valio Oy + tytäryhtiöt)	8.578,0	5.013
Omistajameijerit *)		578
Valioryhmä yhteensä		5.591

*) Valion kanssa markkinointisopimuksen solmineet osakasmeijerit ja hankintaosuuskunnat

VALIO-KONSERNIN OSOITTEITA

Toimintakeskus
Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. (90) 50 661
Telekopio (90) 562 5068
Teleksi 123427 Valio fi

LIIKETOIMINTA-ALUEET

VALIO KOTIMAAN MYYNTI

Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. (90) 50 661
Telekopio (90) 562 5068

ALUETULOSYKSIKÖT

HELSINGIN ALUETULOSYKSIKÖ
Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. (90) 50 661
Telekopio (90) 5066 4671

ITÄ-SUOMEN ALUETULOSYKSIKÖ¹⁾
Laukaantie 9
PL 177
40351 JYVÄSKYLÄ
Puh. (941) 680 611
Telekopio (941) 284 404

KOUVOLAN ALUETULOSYKSIKÖ
Tehontie 31
PL 11
45201 KOUVOLA
Puh. (951) 2781
Telekopio (951) 278 400

POHJOIS-SUOMEN
ALUETULOSYKSIKÖ
Kangaskontiontie 2
PL 351
90101 OULU
Puh. (981) 557 9111
Telekopio (981) 557 2320

RIIHIMÄEN ALUETULOSYKSIKÖ
PL 116
11101 RIIHIMÄKI
Puh. (914) 7401
Telekopio (914) 740 310

SEINÄJOEN ALUETULOSYKSIKÖ¹⁾
Puistopolku 10
PL 97
60101 SEINÄJOKI
Puh. (964) 415 6600
Telekopio (964) 414 8898

TAMPEREEN ALUETULOSYKSIKÖ
Vihiojantie 3
PL 60
33101 TAMPERE
Puh. (931) 247 0111
Telekopio (931) 247 0650

TURUN ALUETULOSYKSIKÖ
Rieskalähteentie 70
PL 120
20101 TURKU
Puh. (921) 261 5711
Telekopio (921) 261 5752

VALIO JUUSTOT

Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. (90) 50 661
Telekopio (90) 5066 2529

VALIO RAVINTORASVAT

Osmankatu 2
PL 337
60101 SEINÄJOKI
Puh. (964) 415 6111
Telekopio (964) 414 4644

VALIO TUORETUOTTEET

Meijeritie 6
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. (90) 50 661
Telekopio (90) 5066 2539

KUIVAMAITO

Maitotie 4
15560 NASTOLA
Puh. (918) 811 211
Telekopio (918) 811 2300

VALIOJÄÄTELÖ

Meijeritie 3
PL 390
00101 HELSINKI
Puh. (90) 50 661
Telekopio (90) 5066 2509

VALIO OY:N TYTÄRYHTIÖT

AOZT VALIO ST. PETERSBURG
Vasiljevski Ostrov 18. linia d. 47
199178 St. Petersburg
RUSSIA
Puh. 990 7 812 119 8302

FINLANDIA CHEESE INC.
1140 Parsippany Blvd.
Parsippany, NJ 07054
USA
Puh. 990 1 201 316 6699
Telekopio 990 1 201 316 6609

KUIVAMAITO OY
Maitotie 4
15560 NASTOLA
Puh. (918) 811 211
Telekopio (918) 811 2300

MCCADAM CHEESE CO., INC.
P.O. Box 345
Heuvelton, N.Y. 13654
USA
Puh. 990 1 315 344 2441
Telekopio 990 1 315 344 7291

N.V. VALIO INTERNATIONAL
BELGIUM – NORDIC FOODS S.A.
Elektronikalaan 8
B-2610 Wilrijk
BELGIUM
Puh. 990 32 3 828 5800
Telekopio 990 32 3 828 5352

VALIO EESTI A/S
Aia tn. 7
EE0001 Tallinn
ESTONIA
Puh. 990 372 6 313 275
Telekopio 990 372 6 313 272

VALIO INTERNATIONAL
MIDDLE EAST S.A.L
P.O. Box 90
1158 Jdeideh-Beirut
LEBANON
Puh. 990 961 1 885 531
Telekopio 990 961 1 884 568

VALIO SVERIGE AB
P.O. Box 10094
S-121 27 Stockholm-Globen
SVERIGE
Puh. 990 46 8 725 5150
Telekopio 990 46 8 725 5151

VALIOTEKNIikka OY
Meijeritie 4
PL 122
00371 HELSINKI
Puh. (90) 506 655
Telekopio (90) 5066 5066

VBF TRADING S.A.
P.O. Box 158
CH-1222 Vésénaz
SWITZERLAND
Puh. 990 41 22 752 5300
Telekopio 990 41 22 752 4301

¹⁾Itä-Suomen aluetulosyksikön nimi muuttuu 1.9.-95 Keski-Suomen aluetulosyksiköksi, ja siihen yhdistetään Seinäjoen aluetulosyksikkö.